

602169
602.140

Darvay Andr.
föltött
halotti bejegyzés.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Frédéric de Boissy

OSZK

Nemzeti Széchényi Könyvtár

AZ ÁLNOKSÁG NÉLKÜL VALÓ
IGAZ IZRAÉELITÁNAK
LE-RAJZOLÁSA,
AVAGY OLLY
HALOTTI ELMÉLKEDÉS,

MELLY
NÉHAI TEKINTETES, NEMZETES ÉS VITÉZLŐ
B Á R C Z A I
BÁRCZAY ANDRÁS
Ü R N A K,

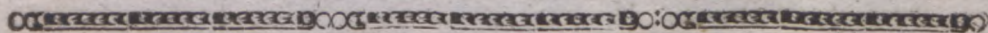
ÉLETÉBEN T. N. PEST, PILIS, ÉS SÓLTH TÖRVÉNYESEN
EGYESÜLT, ÚGY BORSOD, ABAÚJ, ÉS TORNA VÁRMEGYÉKNEK TÁBLA
BÍRÁJÁNAK,

MEG-HIDEGEDETT TETEMEINEK NAGY SZÁMÚ NÉPES
GYÜLEKEZET ÁLTAL LETT EL-TAKARÍTÁSÁNAK
ALKALMATOSSÁGÁVAL,

ezen folyó 1785^{dikben} meg-esett Bódog-Af-szony Hav. 23^{dik} Napján

G O M B Á N
MEG-SZOMORODOTT SZÍVVEL EL-MONDATOTT,
ÉS TEKINTETES, NEMZETES, IDŐSB
FÁJI FÁY KATA ASZSZONYNAK,
MINT NÉHAI BÓLDOGÚLT ÚR
EL-MARADOTT KEGYES ÖZVEGYÉNEK RENDELÉSÉBŐL

KÖZÖNSÉGESSÉ-IS TÉTETTETETT
S Z Ö K E F E R E N T Z,
*az előtt a Gombai, már most a Rima-Szombati Helveziai Vallás-
tételt tartó Gyülekezetnek Tanítója által.*

P E S T E N N,
Nyomtatott Lettner Józsefnél, az Hal-Piaztzon Terpendi Házában.

'Sólt. 15: 1. 2. Uram kitsoda lakozik a' te Sátorodban, és kitso-
da nyugszik - meg a' te szent Hegyeden? A' ki Tökélletességben jár,
Igazságot tselekeszik, és Igazságot szóll az ő Szívében.

*In vita Jani Rutgersii: Non potest dici mori, qui aeternum sibi
monumentum, amicis ingens desiderium, exemplum omnibus haud asper-
nandum, reliquit.*

Az-az:

Nem lehet mondani, hogy az meg - holt, a' ki maga után örök
Emlékezetet, Barátnak nagy Ohajtását, mindeneknek következendő je-
les Példát hagyott.

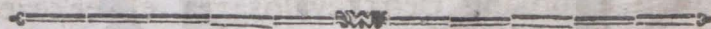
608169

SZENT LETZKE.

Szent János Évangyéliomos Könyve első Része,
negyven nyóltzadik Versében : *Imé ez az igaz
Israelita, kiben nintsen Alnokság.*

*Nemzetséges Gyászra, és mélységes Keserűsége hívattatott
akármelly Renden lévő kegyes Lelkek, mindnyájan ha-
landó Emberek !*

Akár e' jelen - való sok - képen szomorú Alkalmatossá-
got el - képzelem , akár a' miatt a' vastag Gyászniak feté-
tes Fellegével bé - borítottatott Uri Rendeknek kesergő Gyű-
lekezetét, sőt másoknak - is Szemeikből ki - tsorduló Köny-
veknek Záporait meg - tekintem ; akár pedig az én vé-
letlen , meszfe Földről lett sebes jövetelemnek váratlan
okát meg - gondolom : lehetetlen , hogy Szívem mélysé-
ges keserűséggel el - borítottván sebese ne verjen , keze-
im , lábaim akarattyok ellen - is ne reszkecsenek , Lelkem
a' méltó bánatnak árjától ostromoltatván , könyveimet

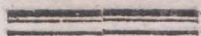
Síróknak harmatozó Könyveikkel ne elegyítsem. Szíve-
men van még most-is, kinek, és mitsoda utolsó közön-
séges halotti Szolgálatot tettem én, ezen töllem örökös
Háládatosságot érdemlő T. N. Pest Vármegyében, midőn
az Istentől ki-szabott szent Hívatalomnak folytatásának
mértékét ebben az én nyúgodalmamnak Helyében színte
bé-tölteném. Érzik fok Méltóságos, és Tekintetes Fa-
miliák, érzi az Isten' Háza, de még késő Időre-is fokan
fájdalmasan fogják érzeni, kit szalasztottak-el magok' te-
temes kárával, mikor el-szalasztották amaz halhatatlan
emlékezetű a' Magyar Izraelnek tanátsos Úri Férjfiát. (a)
Imé pedig mostan hasonlító tekintetű, tanátsú, érdemű,
az Hazának, 's az Isten' Hazának fok-képen hasznos hi-
vatalú, de már bennünket el-hagyott, és az ő hofzfasz szeny-
vedései után a' boldog Örökkévalóságra el-érkezett Úr-
utolsó érdemlett Tisztelességtételére kell vala váratlanúl,
és a' meg-keferedett Szívnek fok gyászos Sohajtái kö-
zött jönöm, hogy a' mitsodás vólt ezen az előttem mind
örökké emlékezetes Földön utolsó közönséges halotti Tisz-
telességtételem, olyan lenne El-távozásom után-is, ma-
gamnak-is, másoknak-is nagy Kefesűségére itten-való
Szolgálatom.

De vallyon kitsoda hát az, a' kinek meg-hidegedett
Tetemei az ő néki rendeltetett Koporsóban bé-szegez-
tetve nyúgosznak? Kitsoda az, a' kinek magára nézve
boldog, fokakra nézve szomorú Halála, illy fokakat Gyász-
ban öltöztet, illy fok Szemekből könyveket hullattat,
amaz előttetek esméretes, Hazájához; míg éle, igaz Vér-
rel meg-melegedett Szívet, Vallásához, és az Isten' Anya-
szentegyházához Kegyességgel állhatatosan buzgó Lelket
vi-

(a) Ez vala Néhai T. N. és V. Ebeczki Tihanyi Daniel Úr.

vifelő, ama' Ti fzerető Atyátokfia, jó Barátatok, sokaknak közületek Jól-tévője, 's Tanács-adója, sok ügyes bajos Törvényekkel küszködő Méltóságos, és Tekéntetes Úri Fainiliáknak egyenes lelkű Pártfogója, egynehány Tekéntetes Nemes Vármegyéknek Tábla Birája, mind ezek után amaz mélységes Keserűségnek Örvényében sülyyedező Máranak Tekéntetes, és Nemzetes Idős Fái F A Y K A T A Aszfzonymnak tökéletes szívű Férje, ezután örökös Gyász-izának, Matériája, nékem, és az én Háznamnak igen igen kegyes Pátronusa, néhai, oh keserves Emlékezet, néhai Tekéntetes, Nemzetes, és vitézlő Bártzai B Á R T Z A Y A N D R Á S Úr, a' kinek példás isteni Félelemmel, és Kegyeséggel el-töltött Életének Folyamattya előttem forogván, és az ő drága 's el-felejtethetlen Érdemei örökös Haladatofságra kötelezván, azon haladatos, de egyenes Szívvel mit mondhatok inkább egy Summában felőlle? mint azt, a' mit Idvezítő mondott Nátanael felől: *Imé ez az igaz Izraelita, kiben nintsen Álnokság.*

Azt ugyan meg-vallom szomorú kegyes Halgatóim, hogy nem kis Erőszak esik rajtam, midőn ez áldott emlékezetű Úrnak, az én nagy kegyességű Pátronusomnak utolsó Tiszteléséget kellett tennem, nem mintha Halála után az ő örökös Tiszteletéről le-akarnék tenni, az én Szívem lészzen az ő iránta-való méltó Haladatofságnak mindenkori fel-emelt Oszlopa, mellyen el-törölhetetlen Betűkkel lészzen fel-írva az ő felejtethetlen áldott Emlékezete, hanem hogy magam-is egy lévén a' gyászos Szívvel vifelő, és az ő Halálában Kárt vallott síralmas Felek közül, lehetetlennek tartom azt, hogy ő néki sok Érdemeihez 's Talentomaihoz illendőképen parentálhassak, a' Ti Várazozástoknak-is eleget tehessék. Mindazonáltal, minthogy úgy tartom, senkit az Egyházi Renden-lévők

közzül annyira nem kötelezett, mint engemet, noha bizony mindeneket szeretni kívánt, minthogy énnékem vala az a' különös Alkalmatosságom, magam' Részéről nagy Boldogságom, hogy ebben a' Keresztyén Gyülekezetben tsak nem tizen-öt Esztendőket az Egyházi Szolgálatnak Folytatásában el-töltvén néhai boldogult Úrnak leg-közelebb-való Esméretségében juthattam, fok Dolgokban az ő bölts Tanácsával élhettem, naponként, ha ide Haza vala, véle fok örvendetes Órákat nem alá-való, hanem az ő nagy Tudományához, 's Kegyetségéhez illendő nyájas Beszélgetéssel el-mulattam, fött minthogy az isteni Gond-viselésnek úgy tettett El-távozásom után-is, néhai kegyes Pátronusom irántam-való szíves Indulattya felejthetetlen, változhatatlan, és munkás-is vala: meg-esmérém azt, hogy egyenesen engemet illet az ő néki meg-adandó utolsó érdemlett Tisztetség-tétel, mellyet mint tartozó Adót, mint az ő Kegyetségének Jutalmát meg-keferedett ugyan, de valójában haladatos Szívvel tselekelek, ó! vajha úgy tselekedhetném mint az ő fok betfes Érdemei meg-kívánnák.

Minekelőtte Idvezítő Urunknak el-olváztatott Szavait néhai áldott emlékezetű Urra alkalmaztatnám, szükségesnek esmérém e' két Dolgokat meg-világosítani, *Először*: ki az, a' ki felől a' Krisztus mondotta, azokat? *Másodszor*: mifsoda Értelemben nevezte azt igaz Izráelitának, a' kiben nintsen Álnokság? Melly két Pontotskából álló, de a' mi Visgálódásunkra, 's Tanúságunkra igen méltó Dolgokat, midőn tsak rövideden kívánom elő-beszélleni: adja a' kegyelmes Isten, hogy az ő Beszéde tégyen mindnyájunkat böltsékké az Idvességre!

A. Nátanael felől mondotta ezt a' Krisztus: *Imé ez az igaz Izráelita.* Minekutánna az Úr Jésus Krisztus a' maga köz-

közben - járói Hivatalát nyilván és közönségesen akarja
 vala folytatni, mindjárt ezen Hivatalának közönségesen-
 való Folytatásának Kezdetében Tanítványokat, kik azu-
 tán Apostoloknak neveztettenek, szerez vala önnön ma-
 gának, *mindazért*, hogy ezek a' Krisztus' Tfelekedeteinek,
 Tfdúainak, szent, és fedhetetlen Életének 's minden Szen-
 vedéseinek Szemmel látott Bizonysági lévén, a' Krisztus'
 Tfelekedeteiről Ki-fogás nélkül - való Bizonyságot tehet-
 nének, az honnan szent János *első Level I. R. I. v-ben*
 így szól: *a' kinek Beszédét mi hallgattuk, kit a' mi Szeme-
 inkkal láttunk, kire néztünk, és kit a' mi Kezeink tapasztal-
 tak, azt az Életnek Beszédét hirdettyük tinéktek, mindazért,*
 hogy előre meg-tanítván őket a' maga Oskolájában az
 Isten' Országának Titkaira, jövődöben Mennyben Menete-
 le után az Évangyéliomot szerte széllyel prédikáltatná ő
 általok, 's aképen fundálná a' maga lelki Országát. Illyen
 Véggel hívta a' Krisztus az Apostolságra a' maga Oskolá-
 jában leg-először *Andrást*, és ő véle együtt *Jánost*, (b)
 azután pedig *Simont*, avagy *Pétert*, azután *Filepet*, mikor
 szinte Galileában akarna Jésus menni, a' mint ezt ebben
 a' Részben Renddel szépen elől-beszéli szent János v.
 35-45. Ez a' Filep, a' kiről szinte most emlékeztem, reá
 talál csak hamar *Nátanaelre*, a' ki ő néki ezelőtt már es-
 merőse vala, hihető a' Keresztelő János Oskolájában,
 mert úgy láttzik, hogy a' Jésus többnyire a' Keresztelő
 János' Oskolájából hívja vala magához a' Tanítványokat,
 kiket már azelőtt Keresztelő János, mint a' Krisztus' elől-
 járó Követe, a' Jésus' bé-vételére készítget vala, Filep,
 mon.

(b) Ján. Évang. I. R. 35, 37, 41 v-ben az hol a' Krisztust leg-elő-
 szőr követő két Tanítványokról vagyon Emlékezet, kik közül az egyik,
András meg-nevezetik, a' másiknak a' Neve pedig el-hallgattatik, ki-is-
 hogy János lett légyen, onnan lehet gyanítani, hogy az ő Évangéliomá-
 ban az ő Nevét el-szokta hallgatni.

mondom, meg-találá Nátanaelt, és monda nékie: *meg-találtuk azt, a' ki felől Móses irt a' Törvényben, és a' Próféták t. i. a' Názáret béli Jést, mellyel őtet a' Krisztus* Oskolájában akarta vezérteni v. 46. Nátanael felel, 's azt mondja: *Názáretből támadhat-e valami jó?* Mert nem foghatta - meg ő azt, hogy a' Messiás Názáretből - való legyen, mindazért, hogy *Mik. V. I. Prófétziája* szerént, a' Krisztusnak Bethlehem Judának Városában kellett születetni, melly hogy úgy - is lett, Nátanael nem tudta, Názáreth pedig Galileának, nem Judának Tartománnyan volt, mindazért, hogy Názáreth igen tsekély, alá való Helyetske vala, azért nem - is képzelhette azt, hogy illy méltóságos, és ditsősséges Személy, a' Messiás, illy alá - való tekintetű Helyben lakozhafson, adjuk ezekhez, hogy a' Galilea Tartománnya a' 'Sidók előtt közönségesen útálatban volt, mivel hogy fokban, a' Salmanassar Afsyriai Király által oda küldetett Pogányoknak Maradéki lakták azt, azonban annak Lakosai mások felett ostobábbaknak tartattak, úgy hogy Köz-példa-beszéd szerént Galileusnak lenni, annyit jelentett, mint nagyon ostobának lenni, úgy hogy innen lett osztán az, hogy a' 'Sidó Papi Fejedelmek és a' Farizeusok Nikodémusnak így szóllanának: Nem de te - is Galileus vagy-e? tudakozzál rólla, és lásd-meg, hogy Galileából Próféta nem támadott *Ján. Évan. VII. 52.* Ha Galilea Tartománnya illy útálatban volt a' 'Sidók előtt: mennyivel inkább annak egy kitsiny Helyetskéje Názáreth? a' melly nem tsak az, hogy tsekély vala, hanem lakosai se leg-jobbak voltanak, 's ez azoka, hogy Krisztus azoknak Méltatlansága miatt Tsudákat nem tselekedhetett. *Máté 13: 50. Márk. 6: 8.* És már innen lehet azt megérteni, mit téstzen az, a' mit szent Máté a' Krisztusról e-képen meg-jegyzett *3: 23. lakozék Jést Názárethnek Városá.*

rosában, hogy bé-tellyesednék, a' mit a' Próféták mondot-
tanak. Názárenusnak hívattatik. (c) De hogy Tzélomra fi-
ešek:

Míneikutánna képtelenségnek láttzott a' Nátanael előtt,
hogy a' Názárethben lakozó Jésus, Istentől meg-ígérte-
tett valóságos Messiás legyen, Filep a' már ekkor a' Kri-
stusnak Istentől küldetéséről Lelki-esméretében meg-győ-
zettetett volt, egyenesen a' Kristushoz hívja őtet, hogy
ő-is ezen Igazság felől a' Kristus' Szavaiból győzettesék-
meg, nem köti rá a' maga Tudománnyát, azt akarja,
hogy maga tégyen Próbát, mint szent Pál-is azt akarja,
hogy mindeneket meg-próbáljunk 1. *Thess. 5: 21.* így
ferkengeti őtet a' Kristushoz-való Menetelre: *Jere, és lásd-
meg v. 47.*

El-indul Nátanael Fileppel együtt Jésus felé, hadd
lássa, hadd tapasztalessa őtet; ha vallyon igaz Messiás-e?
El-indul mondom, mellyel meg-bizonyította, hogy akár-
melly előre képzelt bal-vélekedésektől el-foglaltatott lé-
gyen az ő Elméje, de ugyan csak az Igazságnak Szerete-
te, 's annak esméretére-való szíves vágyódás meg-va-
gyon benne, úgy hogy ha szintén meg nem foghatta-is

B

azt

(c) Sokat vetekednek az iránt a' Tudósok, hol jövendöltetett-meg a'
Próféták által a' Kristus felől, hogy ő Názárenusnak hívattatik? és az ő
mesterségesen ki-gondolt Magyarazattyaikkal, mint sokszor másutt-is,
úgy itt-is Homályban borították a' dolgot. Bizonyos az, hogy a' Kristus
előre világosan meg-jövendöltetett a' Próféták által, hogy ő meg-vettett
léfzen, meg-útaltatik, Gyalázattal; és Boszszúsággal illetetik. Lásd *Esa.*
53: 3. *Sólt. 22: 7. 69. 20.* Ugy de éppen akkor, mikor a' Kristus
Názárenusnak nevezetett akár a' Sidóktól, akár Pilátustól *Ján. 19: 19.*
Tsúfsággal, és Gyalázattal illetetett, úgy hogy Názárenusnak lenni csak
nem annyit tett a' Sidók között, mint Krétabélinek, és Boetiából valónak
lenni a' Görögök között. Ez a' tsúfos Nevezet pedig a' Kristusra Názáret-
ben-való Lakozásáról ragadt. Rólla nevezettek oíztán a' Keresztyének-
is tsúfságképen Názárenusoknak.

azt előre, hogy az igaz Messiás Názáretben lakozhasson: mindazonáltal egyátallában vakmerőképen nem tagadta, sőt, hogy hogy annak végére járhasson, örömeft ment Fileppel együtt, egy lévén azok közzül, az Isten-félő 'Sidók közzül, a' kik az ő Templomában el-jövő Urat keresték, és a' Szövetségének Követét kívánták *Mal. 3. 1.*

Mihelyt láttya Jépus Nátanaelt féleje menni, egyfzerebe n ezt felelé: *Imé ez az igaz Izráelita, kiben nintsen Al-noks ág.* Nátanaelről mondja hát az Idvezítő, a' mint megtettzik, ezt a' ditsőfséges *elogiumot.*

Nátanaelnek nevezeti anyit téfzen, mint *Isten Adományja, Isten' Ajándéka*, hihető így neveztetett az ő Szüléitül azért, hogy ők alázatos Könyörgésekkel kérvén az Istentől Magzatot, mikor az Isten őket azzal fzerette, úgy vették azt, mint Isten' bétse Ajándékát, ahozképeft, mint *'Sólt. 127.* a' Gyermekek Isten Majorságának, Szüléknek adott Örökségének 's Ajándékának neveztetnek. Szokások vólt régen az Isten-félő Szüléknek, ha fzíves Kérések által Magzatot nyertek az Istentől, Isten iránt-való Haladatofságoknak Bizonyságára azt Isten' Ajándékának nevezni. 'S ugyan innen vették a' Jonatháni Dositheusi, Dorotheusi, Theodorusi, Theodosusi, és a' Nap-nyúgot-tiaknál az Adeodátusi Nevek a' magok eredeteket. Az-is igaz, hogy kiváltképpen a' jó Gyermekek, nagy Isten' Ajándékai, a' minémű vólt különösen Nátanael. (d)

Ná-

(d) Hogy a' Gyermekek Isten Ajándékai legyenek, fok Helyeken taníttya a' Szenr Irás. 1. *Móf. 4. 25. 25: 21. 29: 32, 33. 30: 22. 48: 9. Ruth. 4: 13. 1. Sam. 1: 19, 27. 2: 21. 'Sólt. 113: 8. Esa. 66: 9.* Mindenekfelett pedig hogy a' jó Gyermekek eleitől fogva Isten bétse Ajándékának tartattanak nem tsak az Isten Népétől, hanem a' Pogányoktól-is, fok Bizonyságoknak Fellege taníttya. Alceftes, a' mint Euripides írja, midőn meg-halni készült, a' maga Férjének Admetusnak a' Molofsusok Királ-

Nátanael az Új Testamentomi Írásokban más - képpen Bartolomeusnak, Bertalánnak - is neveztetik, melly annyit tesz mint Tolomei Fia. Szokás volt tudni-illik az a' Sidóknál, kiváltképpen abban az Időben, mellyben a' Kristus e' Földön jár vala, hogy ők két, sőt néha három Névvel - is neveztesék önnön magokat. Így már tsak az Apostolok között, Péter, Simonnak - is, Bár - Jónának az az Jónás Fianak - is neveztetik, Tamás egyfzersmind Didimusnak vagy kettősnek, Pál Saulusnak 's a' t. Nem tfuda hát ha ez a' Jésumól meg - ditsértetett Személy - is az Évangyélístáktól most Nátanaeli, most Bartolomeusi Névről említették. A' minden Kétség nélkül - való dolog, hogy ez a' mi Nátanaelünk az Apostolok közé tartozott, világosan *szent János Évang. 21: 1, 2.* azt írja, hogy megjelentette magát Jésus a' Tanítványoknak (kiken értetnek az Apostolok) a' *Tibériás Tengerénél*, *ilyen módon jelentette pedig meg: Valának együtt Simon Péter, és Tamás, ki mondatik kettősnek, és Nátanael, ki Galilea Városából Kánából - való valá, és a' Zebedeus Fiai 's a' t.* Azt mondom, hogy ellene mondhatatlanúl igaz az, hogy Nátanael a' Kristus Tanítványa vagy Apostoli közzé tartozott, és így mikor *szent Jánoson kívül a' több Évangyélísták az Apostolokat elől - számlállyák Máté 10: 3. Márk 3: 18. Luk. 6: 14.* bizonyos, hogy az Apostoloknak Száma közzül ötöt ki nem hagyhatták. Igaz az, hogy ezek az említett három Évangyélísták elől - adván a' tizen - két Apostoloknak Rendit Nátanaelről ezen a' Néven nem emlékeznek: de emlékeznek Bartolomeusról, vagy Bertalanról, azt - is tudjuk pedig, hogy senkire a' több Apostolok közzül a'

B 2

Ná-

rállyának a' maga Gyermekeit illy Szóval ajánlotta: *accipe charum munus e chara manu.* Cicero - is in Orat. post reditum ad Quirites így szólott: *quid dulcius hominum generi a natura datum quam sui cuique liberi?*

Nátanaeli Nevezet nem illik, hanem csak Bartolomeusra. Ugyan-is valaminémű Renddel írja szent János ebben a Részben, hogy hívta Jézus a' maga Tanítványit, hívta tudni-illik *Andrást, Pétert, Filepet, Nátanaelt* 's a' t. Szintén olly Renddel adják-elöl a' több Évangyélísták-is ezt a' Tanítványok Catalogusát, mint különösen szent *Máté 10: 2, 3.* Ki-botsátá Jézus *Pétert, Andrást, Jakabot, Jánost, Filepet,* és *Bertalant* 's a' t. mindenütt Filep után emlittik az Évangyélísták Bartolomeust, mert Filep után hívta őtet a' Krisztus, és Filep vitte őtet a' Krisztushoz. Egy Summában, ha igaz az, hogy Filepet az Apostolságra-való Hívattatásban követte az, a' kit az három Évangyélísták Bartolomeusnak, szent János pedig Nátanaelnek nevez: az-is tökéletesen igaz, hogy Nátanael, és Bartolomeus vagy Bertalan mind azon egy Személynek Neve volt. És így ez a' Tanítvány Bartolomeusnak csak annyiban neveztetett, a' mennyiben Tolomeipak Fia volt, a' melly Tolomei nevezett hogy a' 'Sidóknál Szokásban volt ama' híres 'Sidó József Historicus bizonyíttya, a' Nátanaeli Nevezetet pedig mint maga tulajdon és különös Nevét, úgy viselte. (e)

Hogy

(e) Talám foha sem kételkedtek volna a' felől a' Tudósok, hogy a' mi Nátanaelünk Bertalan legyen, hanemha Ágoston Doktort az ő Képzéldései illyen Gondolatokra vitték volna *tractat. VIII. C. I. in Johan. Hoc neque Andreæ dictum, nec Petro, nec Philippo, quod dictum est de Nathanaele: Ecce vere Israelita &c. Deberet iste primus esse in Apostolatu, & non solum primus non invenitur in Apostolis, sed nec medius, nec ultimus inter duodecim Nathanael. Queritur causa? Probabiliter invenimus, intelligere debemus Nathanaelem eruditum, & peritum legis fuisse. propterea noluit illum Dominus inter discipulos ponere, quia idiotas elegit, unde confunderet mundum. De egy az, hogy szent János Nátanaelt az Halászok közzé számállyá 21. R. más az, honnan tudta Ágoston, hogy Nátanael Törvény-tudó volt, onnan-e, hogy Filep előtte, Mósest, 's a' Prófétákat említi 1: 46. hiszem K. János Oskolájában tanulhatta azokból esmérni a' Messiást.*

Hogy Nevéről, Születésére térjünk Natanaelnek, volt ő Eredetére nézve, a' Galilea Tartományából, Zabulon' Nemzetségéből, Kána kitsiny Városából, a' mint már ezt fellyebb szent János Évang. 21. Részéből meg-jegyzettem, a' mellyre én ez Úttal csak azt említem, hogy ámbár Kána igen kitsiny, és a' 'Sidók előtt kevés tekintetű Helyetseke vala, és ámbár ebből az Helyből, 's ottan-is lehető alaton sorsú Szüléktől vette Natanael a' maga Eredetét, mellyre nézve szent János mint Halázt a' töb' Tanítványokkal, úgy említi: mindazonáltal az éppen nem zárta-el őtet sem a' Kríztustól, sem az ő Oskolájától, sem az Apostolságtól, fött tsudálatos dolog nem hívta a' Krístus a' maga Oskolájában a' Világnak nagy tekintetű, és tehetségű Fejedelmi Embereit, nem a' Törvényben járatos nagy tudományú Férjfiakat, kiknek Ajaktól nagy Engedelemmel, és Tíztelettel függött a' Kösség, nem a' Móses' Szekiből a' Népet nagy Hatalommal, és Törvénnyel igazgató Doktorokat, hanem hívta a' szegényeket, alacsony ízületésű, neveltetésű, és hazájú, kemény Munkához szokott, az illy nagy Hivatalra, főképen alkalmatlan Haláztokat, Vám-szedőket, 's a' t. mindazért, hogy ezzel jelentené a' Móses' Székinek a' nagy Tanáttsal, és a' 'Sidó meg-átalkodott Republicával együtt nem sokára lejendő el-töröltetését, mind azért, hogy nekik testi dítelkedésre-való alkalmatosságot ne adna, mintha az ő nagy Születésekért, Méltóságokért, Gazdagságokért, és kérkedékeny Tudományokért hívta volna őket, mindazért, hogy az illyen együgyű, 's erőtelen Emberekben a' maga izabados Kegyelmet meg-ditsöitené, és az egész Világ előtt meg-mutatná, hogy ő akárkinek értéke, Tudománya, és Tehetsége nélkül könnyen el-lehet, a' Kövekből-is teremthet Fiakat Ábrahámnak, a' Semmiből-is

valóságot teremthet, azokat-is a' mellyek nintsenek elő-hívhattya, a' kitsinyeknek, és Tséts-ízopóknak Szájok által fundálhattya a' maga Ekklesiáját. 'Sólt. 8. azokat a' kik eddig tsak szegek sem vóltak a' 'Sidó Republicában, Ofzlopokká teheti az Ekklesiában Galat. 2: 9. a' kik tsak vefzendő Halakat halásztanak, már Embereket-is halaszhatnak Luk. 5. általok a' Világnak Böltseit bolondokká teheti I. Kor. 1. 's azonban akármit tselekedjenek, akár az Istennek Ditsőségére, akár annyi általok meg-térítettett Lelkeknek Idveségekre, még-is vélek ezt a' nemes, és alázatos Vallás-tételt tetetheti. *Isten' Kegyeleme által vagyok, a' mi vagyok. Nem én, hanem az Isteni Kegyelem, melly én bennem vagyon.* És már, hogy rövideden cmlitsem, innen-is meg-tettzik a' többek között a' Keresztyén Vallásnak Igazsága, hogy annak Hirdetésére együgyű szegény Embereket választván a' Krístus, azok által még-is a' Világot meg-hódította még pedig kevés Idő alatt magának. (f) Akármitsodás vólt hát Nátanael Születésére nézve, a' bizonyos, hogy a' Krístus Tanítvánnya, Apostol volt.

Az

(f) A' Keresztyén Vallásnak mind régi Ellenségei mind a' mai Naturalisták fokszor elő-gördítik az Apostoloknak Szegénységeket, és Alacsonyságokat, mintha az az Évangéliomi Vallás' Igazságát alább szállítaná, holott épen az, hogy az ilyen együgyű Emberek a' Világnak Réfét minden világi Hatatom, Böltfesség, és Erő nélkül a' Krístusban-való Hitre vezérlették, nem egyik Bizonyosága-e, a Keresztyén Vallás Igazságának? Ugyan-is fokszor valamelly Tudománynak El-terjedését az azt hirdető Embereknek lehet tulajdonítani, mikor tudni-illik, az illy Tudományt hintegető Emberek vagy *Gazdagok*, kik Igéretekkel magokhoz tsalogathatják az Embereket, vagy *Hatalmasok*, kik Fenyegetéseikkel másokat arra vehetnek, a' mire akarnak, vagy *ékesen szóllók*, kik mézes Beszédekkel az Emberekben beszélhetnek valamit. Úgy de az Apostolok felől egyiket sem lehet mondani: Nem hogy *Gazdagok* vóltak volna, Péter, és János *Apostol*. [Tel. 3: 6. azt mondják, hogy tsak annyi Pénzek fints, a' miből Alamis-nát

Az ő Apostolságát, hol, és miképen viselte, nehéz rólla bizonyosít mondani. Leg-hitelesebb az, mert leg-régibb bizonyosság, a' mit *Eusebius L. 5. c. 10.* felőlle megjegyzett, hogy ő az Indusoknak prédikállotta az Évangyéliomot, és ugyan ekkor meg-lehet az-is, hogy Indiában Bóldog Arabián, és Perfián menvén keresztül, ezek Lakosinak - is, a' mint némellyek írják, hirdette az Istennek Beszédét, 's őket a' Keresztyén Vallásra vezérllette. De vallyon már ezeknek a' szent Máté Évangyéliomát 'Sidó Nyelvre fordítván közikben vitte-e, vallyon a' Görögöknek traditiójok szerént Albana Városában a' Kaspium Tengere mellett Armeniának széliben holt-e meg? Vallyon a' Kana-béli Menyegzőben ő volt-e a' Vő-legény? Vallyon az Évangyéliomnak Hírdetéséért Asztyagestől Polemonnak Armenia Királyának Test-vérétől elevenen le-vonattatván az ő bőri, erőszakos halállal öltetett-e meg? mind ezek olly dolgok, a' mellyeknek világos igazságra-való hozattatását nem merném magamra vállalni. (g)

B. Bi-

nát adhafsanak a' Templom' Ajtajánál kéregető egy szegény Koldúsnak. De hol-is vették volna a' Gazdagságot, holott alacsony születésűek; 's tsekély Hivatalt gyakorlók voltak, a' Krisztus-is a' Pénz-szerzést meg-tiltotta tőlök. Mitsoda Igéretekkel tsalogathatták volna hát az Embereket? Nem-is voltak *Hatalmasok*, hogy mint Muhamed Fegyverrel, 's Erőszakkal terjeszthették volna Tudományokat. De még világi *ékesen Szóllások* sem volt, az ő Beszédekben semmi emberi Bóltsefég, sem Hízelkedés, semmi tsalárd Kedv-keresés tellyesféggel nintsen. Hogy azért még-is emyire mentek az Évangyéliomnak Prédikálásában, azt annak Igazságának lehet tulajdonítani.

(g) Majd közönséges vélekedés az, hogy az Apostolok mindnyájan erőszakos Halállal holtak volna - meg szent Jánoson kívül, a' ki tsendes Halállal holt-meg Efesusban. Hogy Péter, Pál, és Jakab kínosan öltettek-meg bizonyos, de a' többiről kétséges: Mert Heracleon, a' ki a' második Százban élt, világosan tagadja Aleksándriai Kelemennel *Stromat.*

L. 4.

B. Bizonyos az felőlle, a' mit amaz hív Bizonyság, ama' tsalhatatlan Igazságnak Szájja a' Krístus mondott: *Imé az igaz Izralita, kiben nintsen Álnokság.* O! minden Ditséretet meg-halladó Ditséret! O! nagy Bóldogság! attól ditsértetni, a' ki a' Szíveknek, és Veséknek Visgálója, a' kinek nem vólt semmi Szüksége, hogy valaki más-felől valamit mondjon ő néki, mert ő tudja vala, kiben mi lakik. O! Rend kívül-való nagy Nyereség, attól ditsértetni-meg e' Földön, a' ki az egész Világ előtt megditsérhet ama' Napon, és a' ki ha Vallást téfzen az ővéiről az Atya, és az ő szent Angyali előtt, senki azokat nem kárhoztattya! O! nagy Kegyelem arról ditsértetni-meg, a' mi az Isten előtt leg-kedvessebb, tudni-illik az Egyenefségről, a' Szívnek minden álnokságtúl üres Tisztaságáról.

Lásuk Renddel a' Krístus Nátanael felől mondott Elo-giumát.

Első ez, hogy ő igazán Izraelita, mert így esnék tulajdoképen a' Krístus Szavai: Ecce vere Israelita: Imé ez igazán Izraelita. Tudjuk azt, sz. K. H. hogy Jákobtól neveztettenek minden ő Maradékai Izraelitáknak, Jákob pedig Izraelnek neveztetett az Istenen-való Győzedelmének bizonyosságául 1. Mós. 32: 28. mert Izrael annyit téfzen,

L. 4. c. hogy a' meg-nevezett három Apostolokon kívül a' többi Mártíromságot szenvedett volna, és ebben meg-nevezett Kelemen sem mond néki ellene. Így Policrates-is Epist. ad Viatorem apud Eusebium H. E. L. 5. c. 24. Filep felől azt bizonyította, hogy Hieropolisban tsendesen holt-meg. Épen meg-egyez ebben Tertullianus-is *Scorpiace* C. 15. hogy tsak három Apostolok ölettettek-meg. Hogy azért Nagy Constantinus Császár Ideje után fokát írták az Apostolok Mártíromságáról onnan eshetett, 1.) hogy a' Mártírok nagy Tiszteletben kezdetek lenni. 2.) Mártír Bizonyságot téfzen, a' Krístus-is így nevezte az Apostolokat *Apost. Tsel. 1: 8. 2: 32.* 'S meg-lehet, hogy idővel a' Krístusért-való Szenvedésekre, Mártíromságra magyaráztatott.

szén, mint Istent győző. Valamiképen hát különös, és Rend kívül-való Eredeti vólt az *Izraelitai* Nevezetnek: úgy az a' Jákob' Maradékinak különös, és ditsőfséges Méltóságai közzé számláltatott, az honnan szent Pál, midőn a' 'Sidó Népnek Prærogatívait Renddel elől - beszéli, leg-elsőnek tészi, hogy ők *Izraeliták Róm. 9: 4.* Sőt magára nézve is úgy adja - elől azt mint nevezetes privilegiumat, hogy ő *Izraelita Róm. 11: 1. 2. Kór. 11: 22. Filip. 3: 5.* És innen vagyon már az, hogy magok - is a' 'Sidók szereztek Izrael Házának, Izrael Férjfiainak neveztetni. *Apost. Tsel. 2: 22, 3: 12. 5: 34. 13: 16. 21: 26.* Nem - is Tsuda, mert

1.) Nem kitsiny Méltóság vólt olly Törsök Atyától, mint Izrael vala, venni a' magok Eredeteket, a' ki Hit által illy győzedelmeskedő Fejedelem vala, és a' ki illy drága, és méltóságos Igéreteket nyert a' maga Maradékinak. Hol vagyon olly fényes Nemeség, mellynek Eredeti olly ditsőfséges lett vólna, mint az Izrael Népének ez az Nemesi Prærogatívája? Vagyon - e a' Föld' Kerekségén egy olyan Nép, melly a' maga Nemzetségének Laistromát ilyen szent, és Isten győző Törsökre fel - vihetné?

2.) Nevekedett ez az Izrael Népének Méltósága annyiban, hogy ők nem Ábrahámról, nem Isákról, hanem különösen Jákóbról vagy Izraelről neveztettenek. Mert Ábrahámnak vólt *Ismael*, Isáknak Ésaú Nevű Fia - is, a' kik az Isten' szövetséges Népe közzül ki - rekesztettek, a' Jákob Fiai közzül pedig egy sem vólt ki-rekesztetve.

3.) A' sem vólt minden Ok nélkül, hogy ők nem az ő Törsök - Attyoknak Születésekor adott Jákóbi Nevéről Jákóbitáknak, hanem annak magától az Istentől adott Izraeli Nevéről neveztetének Izraelitáknak, a' melly Emlékezetben hozta nekik, mitsoda Alkalmatossággal, mitsoda

tsoda Tselekedetéért neveztetett így Jákób, és őket az ő Törsök - Attyoknak ezen példás Tselekedetinek Követésére hathatósan ösztönözte. Ez az Oka, hogy ez a' Nép igen örömeft halgatta az Izrael Nevének tsak Emlékezetét - is, és az Apostolok is nagy Figyelmetefiséget szerettek ebben a' Népben a' magok Beszédek iránt, ha őket Izrael Házának, Izrael Férjfiainak szólítottak, a' mint a' fellyebb említett szent Irás-béli Helyek bizonyíttyák. E' szerént

4.) Magában foglalta ez a' Név azt, hogy egyedül az Izrael volt az a' Nép, melyet az Isten a' Föld' Kerek-ségén lakozó minden Nemzettségek felett a' maga faját, és különös Népévé választott. És épen ide tzelezik szent Pál Róm. 11: 1, 2. *Avagy el-vetette-e Isten az ő Népét? Távul légyen, mert én -is Izraelita, Abrahám' Magvából-való, és Beniamin' Nemzettségéből-való vagyok. Nem vetette-el Isten az ő Népét, melyet öröktől-fogva esmért.* Úgy de mitsoda nagy Ditsőfség volt ez, Isten' választott Népének lenni? Tsak a' Pogányok között - is melly különös Méltóságoknak tartották azt fok Népek, és Országok, hogy ők ennek vagy amannak a' Bálvány-Istennek mások felett Örökségül szenteltettenek képzelhették önnön magokat? Mitsoda kérkedékeny Ditselkedés volt ez Efésusban: *Apost. Tsel. 19: 35. az Efésus Város a' Nagy Dianna Isten-Afsz-szonynak, és a' Jupitertől szállott Képnek Óltalmazója.* Mitsoda Ditsőfségét képzelte abban Athénás, hogy ő Minervának, Róma, hogy Mársnak Városa volna, Moáb, hogy ő a' Kámóft tisztelhetette Jerem. 48: 46. Hát nem fokkal többet tette-e Izraelitának lenni, olly Nép között valónak, a' ki a' Menynek, és Földnek igaz Istenének tulajdona vala. Ezt a' Külömbbséget szépen mutogattya Móses az Izrael, és más Népek között 5. Móf. 4: 19, 20.

5.) Tetéződött az Izraelitáknak ezen mostan említett Méltósága azzal - is, hogy úgy voltak ők az Istennek választott Népe, hogy minden egyéb Népek ebből a' Privilegiumból ki-rekesztettenek. Ide tzelozván szóllott így az Isten nékiek 2. Móf. 19: 5. *Énnékem lésttek minden Népeknek felette kiváltképpen - való Népem.* Ezért mondotta Mófes - is: *Tégedet választott a' te Urad Istened, hogy saját Népe légy ő néki, minden Népek között, kik e' Földnek Színén vagynak* 5. Móf. 7: 6. *mellyel meg-egyeznek a' Bá-lám Szavái - is* 4. Móf. 23: 9. *Imé ez a' Nép ő maga fog-lakni, és a' Pogányok között nem számláltatik.* És ugyan innen vagyon az, hogy fokszor a' 'Sidók annak Bizony-ságául, hogy ők voltak egyedül az Isten Népe, a' 'Sidó Nyelven Népnek neveztettenek, 's következésképen nem Izraelitának lenni, annyi, mint nem Népnek, nem Isten Népe között valónak lenni. 5. Móf. 32: 21. Hóf. 2: 1.

Mind ezek eléggé bizonyítták azt, hogy az Izraeli-tai Nevezet különös Méltóságát más Népek felett-való ditsőségét jelentette a' 'Sidó Népnek. Nem szolgált hát következésképen Nátanaelnek - is femmi Gyalázattyára, hogy őtet a' Jéfus Izraelitának szóllította; annyival inkább, hogy nem tsak Izraelitának, hanem világosan igazán-való Izraelitának nevezte őtet, mellyel az Idvezítő külömbbsé-get tett azok között, a' kik valósággal Izraeliták, ama' nagy hitű Izraelnek nyomdokit követik, és azok között, a' kik annak tsak test szerént - való maradékai, tsak névvel Izraeliták. Szent Pál - is azt mondja Róm. 9: 6. *Nem mindnyájan Izraeliták azok, kik Izraelből-valók.* Ismét Róm. 2: 28. 29. *Nem az a' 'Sidó, a' ki kívül annak mutatya magát, — hanem a' ki belől titkon-való 'Sidó, az az igaz 'Sidó.* Igazán - való Izraelitának nevezi e' szerént a' Kri-stus Nátanaelt, mellyel őtet meg-külömbözteti a' névvel

Izraelitáktól, az ő Törsök - Attyoknak Izraelnek hititől, és kegyességétől el-fajúlt abban az Időben, igen el-szaporo-dot kép-mutató Fariseusoktól, Saddutzeusoktól, a' Tör-vénynek csak külső betűjében heverő Irástudóktól, kikben nem hogy az ő Attyoknak Izraelnek az ő hitének avagy tsak egy kis mustár - magyni maradvánnya találtatott vol-na, sőt előre meg-jövendöltetett felöllek *Ésaiás által 8: 14.* hogy a' Messiás, a' kiből hinni kell, *az Izraelnek két Házának, az-az nagy részének, ütközetnek köve, és bot-ránczásnak közziklája gyanánt léfzen.* Az hová tzélozott a' vén Simeon-is, midőn így jövendölt a' született Jé-sus felől *Luk. 2: 34.* *Imé vettetett e' sokaknak esetekre, és sokaknak fel-támadásokra Izraelben, és jegyül, kinek sokan ellene mondanak.*

Nem illyennek esmérte a' Krisztus Nátanaelt, igaz való-ságos Izraelitának nevezte őtet

a) az ő Jéfushoz ragaszkodó hitiért. Mert valamiké-pen *Abrahámnak igaz fiai azok, a' kik követik Abrahámnak hitinek nyomdokát Róm. 4: 12.* úgy igaz Izraeliták azok, a' kik a' nagy hitű Izraelt követték az ő hitiben. E' fze-rint látta a' Krisztus, mint szíveket, veséket vizsgáló Isten-ember, hogy már Nátanael a' Keresztelő János Oskolájá-ban, az honnan most maga Oskolájában akarja őtet fo-gadni, az Isten Országára tartozó dolgokra meg-tanítta-tott, az Isten Országának el-jövetelét az Új Testamento-mi arany-időt, mellyben a' bűnösnek vigasztalására az örökké-való Igaság meg-hozattatnék, szív szakadva vár-ta, a' K. Jánostól hirdettetett Messiást hittel kereste, és míg nem látta-is, hozzá bizodalommal ragaszkodott, mint az Istennek olyan Bárányjához, a' ki el-hordaná, el-vin-né e' világnak bűneit. *Ján. Evang. 1: 29.* Látta Jéfus. mi-tsoda kívánsággal viseltetik Nátanael a' Jéfus látásához, mert

mert Filep ezt mondván néki: *meg-találtuk a' Názáretbéli Jéfust, jere, és lásd-meg, azonnal követé őtet, nem nyugodott mind addig, míg a' Jéfust személy szerint meg-nem esmerte. Úgy de hitt Izrael-is a' Messiásban, mert felőlle így jövendölt 1. Mós. 49. 10. Nem vétetik-el Judától a' birodalom, és a' Törvény-tévő az maradékjától, míg nem el-jő a' Messiás, és sok Népek gyűlnek ő hozzája. Hitt hasonlóképen Nátanael-is, tehát igazán-való Izraelita volt.*

b) Igazán-való Izraelita volt az, a' ki nem vólt tsak test szerént-való Izraelita. A' testi Izraelita a' földi testi dolgoknál fellyebb nem emelkedet, ha tisztelte-is az Istent, tsak testel, tsak szájjal, tsak külső maga viseletével, tsak az árnyékos tzerimoniás Törvényeknek külsőképen-való gyakorlása által, a' barmoknak meg-ölésével a' testnek szennyének el-mosásával tisztelte őtet. Ellenben az igaz lelki Izraelita lélekben, és igazságban vitte véghez az Istennek tiszteletit, nem állapodott-meg az árnyékokban, nem a' külső tzerimoniákban, egy-felől az áldozatokban nézett hittel a' Krisztus egyszeri engesztelő áldozattyára: más-felől magát Istennek tettző élő, és szent Áldozatul állatta az ő okos Isteni tiszteletiben, nem elégedett-meg a' testnek külső szennyének vízzel-való el-mosásával, hanem magát-is a' testnek, és a' léleknek fertelmességitől minél inkább meg-tisztítani igyekezett. És már erről dítséri-meg a' Krisztus Náthanaelt-is, midőn őtet igaz Izraelitának nevezi, mellyel fel-téfi az Idvezítő, hogy ő a' Keresztelő János Oskolájában az Isten' Országának titkaira meg-taníttatván, lélek szerént járt, és nem test szerint.

c) Igazán való Izraelita volt az, a' ki Izraelt ama' Török-Atyát az Istennel-való küszködésben, és rajta Hit, 's könyörgés által-való győzedelmeskedésben követte. Sok

lelki hartzok, tufakodások között kellett hát lenni eddig-is, de még fokkal többeken kellett ezután által menni Nátanaelnek, de a' mellyekben álhatatos hitivel, 's buzgó könyörgéseivel mindenkor győzedelmesnek találtatott. Meltán-is viselte hát az igazán-való Izraelitának nevét.

Másodszor : De nem tsak az, hogy igaz Izraelitaságáról ditséri a' Krisztus Nátanaelt, hanem tovább azt-is mondja felölle, hogy benne *álnokság nintsen*. Tsudálatos dolog, hogy olly igaz Izraelitának nevezi az Idvezítő ötet, a' kiben nintsen álnokság. Hát vallyon olly tökéletes, olly minden bűn nélkül-való vólt-e ő, a' kinek soha sem gondolataiban, sem beszédeiben, sem tselekedeteiben semmi fogyatkozás nem találtatott? Hát vallyon a' leg-nagyob' szenteknek számok között-is ki-vétetett-e? a' kik bűnösöknek vallyák magokat, mint *szent Jakab 3: 2. Sok dolgokban meg-esünk mindnyájan, mint Szent 1. János 1: 8, 9. Ha azt mondjuk, hogy nintsen bűn mi bennünk, magunkat meg-tsallyuk, és igazság mi bennünk nintsen. Ha pedig meg-vallyuk a' mi bűneinket, hív és igaz az Isten, hogy meg-botsássa mi nékiünk a' mi bűneinket.* Vallyon nem egyedül a' Jésus Krisztus felől mondatik-e az, hogy *bűnt nem tett vala és álnokság az ő szájában nem találtatott 1. Pét. 2: 22.* makula és szeplő nélkül-való Barány *1. Pét. 1: 19.* szent ártatlan *'Sid. 7: 26.* Távól légyen, hogy illy minden hiba nélkül-való tökéletességet képzeljünk Nátanaelben, az ő élete, szavai, tselekedetei bizonyítták azt, hogy ő nem vólt minden hiba és fogyatkozás nélkül. Ugyan-is, a' mint fellyebb-is emlitém, mikor Filep így szóllott néki: *megtaláltuk a' Messiást. a' Názáret-béli Jést, nem így szóllott-e, Názáretből származhatik-e valami jó, melly-is az ő kétkedésének bizonyosága vala.* Hasonlóképen mikor a' Krisztus így szóllana felölle. *Imé ez az igaz Izraelita, a' kiben*
al-

álnokság nintsen, ezt mondván a' Krisztusnak: *Mester, honnét esmérsz engemet* v. 49. vallyon ezzel mintegy nem ké-sérti, nem próbállya-e a' Krisztus minden-tudóságát? Azonban a' Krisztus a' Tanítványokat gyakran kitsiny hi-tűségekért fedvén, vallyon ez a' feddés ő reá-is nem tar-tozott-e, holott ő egy volt a' Tanítványok között? Ne tulajdonítsunk hát minden bűn nélkül-való igazságot Ná-tanaelnek, mert így a' Krisztus' Oskolájában sem kellett volna ő néki menni, az egészségesek nem szükölködvén Orvos nélkül, hanem a' betegek.

Álnokság nélkül-valónak nevezi a' Krisztus, őtet az ő egyenességéért szívének minden tsalárdságtól, 's kép-mu-tatástól idegen tiszta indulattyáért. És ugyan innen va-gyon, hogy a' Krisztus nem Jákob fiának, hanem Izraeli-tának nevezi, holott mind Jákob, mind Izrael azon egy Patriárkának neve, mert akarta a' Krisztus jelenteni, hogy Nátanael szívének tiszta egyenességére nézve nem volt Já-kob fia. Jákob mind nevével, mind tselekedetével, míg Jákobi nevet viselt, meg-mutatta azt, hogy *supplantator*, más alá áskálódó, mást meg-tsaló. Még nem-is születte-tett, mikor bátyjának Ésaúnak farkát meg-ragadá, az-után ugyan tőlle az első szülöttségnek méltóságát alá-va-ló eledelen el-tsalá, végezetre meg-élemedett Attyát-is, Ésaúnak tettetvén magát, tévelygésben hozá, 's tőlle az Ésaúra mondandó Áldást mesterséggel magának el-tulaj-donította. De mikor Izraelnek neveztetett, vallyon az ő sírása, könyörgése a' Jehova Angyallal való küszködése, és ezen szavai: *Nem botsátlak - el tégedet, míg meg nem ál-dasz engemet*, nem az ő szívének egyenes tiszta, és buz-gó indulattyából származtanak-e? 1. Mós. 32: 24-28. Hos. 12: 3, 4. Vallyon Izraelnek lett neveztetése után, jegyzi-e meg a' szent Írás néki valamely Álnokságát? Nem!

Nem! Nem - is tsuda hát, hogy a' Krístus - is, Nátanaelt nem Jakób fiának, hanem Izraelitának, Izrael fiának nevezte, mivelhogy ő benne nem volt Álnokság, tsalárd indulat, és kép - mutató, hanem tiszta egyenefség.

És már hogy ezt az egyenefséget, minden tsalárd-ságtól idegen *sinceritást*, szíves tiszta indulatot jobban megérthessük, tartsuk - meg, hogy Álnokság nélkül-való igaz Izraelita az

a) a' kinek szíve egyenes, és tiszta indúlattal víveltetik az Istenhez, a' kinek szívében semmi el-tökéltett szándék nintsen, hogy vakmerőképen véttsen az Isten ellen, a' ki lelkét, szívét, és annak minden indúlatait az Istennek szentelvén, a' mennyire tölle ki-telhetik, tellyes szívéből; tellyes lelkéből, és minden erejéből ki-folyó szeretetet, félelmet és tisztetet mutat az Istenhez, soha semmit sem tselekezik, a' mi az Isten ditsófságára tartozik, tsak kép - mutatóból, tsak külső tekintetből, az ő testének minden tselekedetei, szájának minden beszédei mindenkor meggyeznek az ő lelkének belső indúlattal. Ha külsőképen engedelmeskedik az Isten törvényének, nem egyébert tselekezi azt, hanem hogy az Istennek neve ő általa ditsó-ittesék Ján. Évang. 15: 8. Úgy tiszteli az Istent külső ajakkal, hogy az ő szíve - is közel légyen hozzája. Jól tudja azt, hogy a' ki szemből tűnő-képen jól, titkon pedig gonoszúl tselekezik, a' kegyefségnek színét ugyan mutatja, de annak erejét, valóságát, meg-tagadja 2. Tim. 3: 5. Jól tudja, hogy az Isten nem azt nézi, a' mi kívül látszik, hanem a' mi belől az emberben vagyon, és hogy valami-képen régenten az Áldozatoknak belső részit magának kívánta: így más a' szívnek belső tisztaságában gyönyörködik, mint hajdan az első szülöttek néki szenteltettek: hasonló-képen hogy ma-is az ember ezt ez első szülöttet

löttet a' maga szívét, melly leg-először formáltatik az emberben, néki szentellye, és áldozza, egyátallýában parantsollya. E' nélkül a' szívnek belső tífza, egyenes indúlattya nélkül, tsak szín, tsak festék, és merő azon útálatofság az Isten előtt a' kegyességnek akármellytettetes munkája. És épen, hogy ilyen álnokság nélkül való igaz Izraelita vólt Nátanael - is az Istenre nézve, vallyon nem azt bizonyította-e a' Krístus, mikor azt mondja felőlle v. 49. *Mikor a' Fige fa alatt vólnál, látlak vala tégedet*, mellyel épen azt jelenti az Idvezítő, hogy ő ott nem aludt, nem hevert a' testnek kényyére, annyival inkább semmi vétkes foglalatoságban nem vólt, másképen soha dítseretére ezt a' jeles elogiumot nem mondotta vólna, hanem a' kegyességnek Isten' dítőiségére tzelező munkáiban, hihető kegyes elmélkedésekben, 's buzgó könyörgésekben foglalatoskodot, még pedig minden kép-mutató nélkül, mert el-voná magát a' Fige fa alá. (h)

De b) álnokság nélkül-való Izraelita az, a' ki más emberekre nézve-is tsak azt szóllya, és tselekefzi, a' mi az ő szívének tífza, egyenes indúlattyából ki-foly, ha úgy gondollja magát, mint tagját az Anyaszentegyháznak, melly az illy egyenes lelket viselő embereknek tárfaságából áll tehát olly egyenes, 's buzgó indúlattal viseltetik ahhoz

D

hogy

(h) A' Kanahán' Földe igen gazdag vala Fige-fákkal. A' 'Sidók nem tsak kívül az hegyeken szokták vala azokat plántálni, azoknak gyümöltseikért, hanem az ő házaik mellé-is, hogy a' nagy hévségnek idején azoknak árnyékos ágaik közzé el-rejtén magokat, hívesen lennének. Innen annyi az ő szőlője, és Fige-fája alatt lakni 1. Kir. 4: 25. Mik. 4: 4. Zak. 3: 10. mint békeféségben kedvére lakni. Ide rejtette magát Nátanael, hogy kegyesség-béli munkáját Isten előtt titkon végben vigye, nem ment az úttzára, nem az úttzáknak szegeleteire, hanem el-vonta magát, hogy lelkét Isten előtt ki-önthesse. Ádám, és Éva Fige-fák közzé menvén el-akartak szökní az Isten elől; ő pedig ide vonnya magát, hogy véle tárfolkodjon.

hogy attól sem a' világnak tsalárdsága, sem az embereknek erőszak-tétele által magát el-fszakasztatni tellyeséggel nem engedi, az Isten' Házának elő-menetelin ahoz vonzó tiszta szívetettel szüntelen igyekezik, úgy hogy az iránt-való buzgóság meg-emészti őtet. Ha úgy gondollya magát, hogy ő az embereknek társaságában él, megtartya azokhoz hivségeket, nem szól azoknak ártalmára ki-gondolt mesterséges hízelkedő beszédek, azt mondja szemekben, a' mit hátók megé olly mértékkel mér nékik, a' mitsodással akarja, hogy mások ő néki mérjenek. Hogy ilyen álnokság nélkül-való Izraelita volt Nátana-el-is felebarátira nézve meg-bizonyítottá ez alkalmatossággal különösen azzal, hogy Filepnek, a' ki néki a' Messiásnak tölle lett meg-találtatását hirdette, épen azt monddotta, a' mi az ő szívében volt: *Názáretből származhatik-e valami jó?* nem hízelkedett az ő Tanítvány-társának, de nem-is háborgott ő véle, azt jelenti, a' mit ellenkezőnek látott azzal, hogy a' Názáret-béli Jéstust igaz Messiásnak lenni hinné. Azt szólani felebarátunknak, a' mi szívünkben vagy, nem álnokság nélkül-való egyeneség-e?

c) Álnokság nélkül való igaz Izraelita az, a' ki magára nézve-is egyenes, a' ki soha semmit sem nem szól, sem nem tselekeszik maga mutogatásból, nem kérkedik az emberek előtt azzal, a' mi benne nintsen, nem átal-kodik-meg a' maga vélekedéseiben, esméri erőtlenségeit, s azok miatt meg-is alázza magát, törekedik ugyan Sz. Pállal a' tökéletességre, de ő véle egygyütt meg-vallya azt-is, hogy még a' tzelt el nem érte, semmit sem tulajdonít a' maga böltsétségének, és szorgalmatosságának, fött ha szent Pállal az harmadik eget meg-járta volna-is, csak azt mondja: *Isten' kegyelme által vagyok, a' mi vagyok.*

gyok. Nem tulajdonít magának *infallibilitást*, tsalhatatlanságot, kész mindenkor az igazságnak mennél bővebb esméretére jutni, kész a' kegyelemben nevekedni. És épen ki-mutatta e' részben - is, vagy önnön magára nézve Nátanael a' maga egyenességét: mert hogy nem tulajdonított magának tökéletességet, hogy nem kívánt vakmerő-képpen meg-maradni a' maga vélekedésében, meg-bizonyította azzal, hogy mihelyt Filep így szóllott néki: *jere, és lásd-meg*, azonnal el-ment, hogy Jéfuft bővebben, és a' meg-győződésig meg-esmérhesse, el-ment a' Krisztushoz, még pedig az igazságnak esméretire vágyódó indulattal, több az, mihelyt a' Jéhus véle meg-esmértette magát, le-téfi az ő bal-vélekedését, az hitnek engedelme alá - veti magát, 's illy egyenes szívből származó vallás - tételre fakad: *Mester! Te vagy az Istennek ama' Fia.* v. 50.

Az illyen egyenes szívű ember, valóságos Nátanael *Isten' ajándeka*, és ugyan annak *elete-is Isten előtt kedves ajándék.*

Nem-is tsuda hát, hogy a' Krisztus, mikor látta Nátanaelt maga felé közelíteni, mintegy újjal mutatta ki őtet ezt mondván: *Imé! Imé ez igazán - való Izraelita, kiben álnokság nintsen*, mellyel jelentette

1) hogy ez mintegy tsuda a' 'Sidó népnek akkori közönséges romlottságának idejében, a' mikor az emberek mind vallás-béli, mind mások iránt-való tselekedetek tsak szín, tsak festék, tsak kép-mutatás vólt, még is illy tiszta szívű ember találatna.

2) hogy ő minden-tudó, a' ki a' szívnek minden rejtekeit esméri, melly-is az emberi tehetséget meg-haladja 1. Kor. 2: 11. Jerem. 17: 10. 's ugyan ezen ő minden-tudóságnak bizonyosságát adván, akarta Nátanaelt meg-

győzni a' felől, hogy ő a' meg-ígértetett Messiás, Isten' Fia.

3) hogy ő a' szívnek egyenességében gyönyörkedik, a' kép-mutatókat pedig gyűlöli, és hogy minéműeknek kell lenni az ő Tanítványinak - is.

Eképen meg-értvén ki légyen az álnokság nélkül való Izraelita? Vallyon szükséges-e énnékem, őszve-füzött okokkal hoszfazsan azt mutogatnom, hogy mindnyájunknak az igaz Izraelitának minden kép-mutatótól idegen tiszta egyenességére, igaságára, és tökéletességére kell törekednünk! O! bizony mennél több a' kép-mutató, a' ki szájjal keresi az Istent, szívvel pedig tőlle el-távozik, az áruló Judás, a' ki mikor meg-tsókollya-is Jéfust, ellenséginek kezében adja, az álnok Joáb, a' ki egy felől Abnerrel barátságosan beszél, más-felől fegyverével által-üti, mennél töb' mint az Illyés' idejében, a' két féle fántikálónak temérdeksége, kik a' Laoditzea-béli Gyülekezetnek Angyalának példája szerint, sem hévek, sem hidegek: annál inkább kell vigyázni magunkra, hogy azoknak szín-mutogatásoknak pestifés nyavalyája reánk ne ragadjon, hogy azoknak kárhozatos bűnökben részesülvén, rettenetes bűntetésekben-is részesek ne légyünk. Mitsodát Atyámfiak! Az álnok emberek el-rejthetik szíveknek tökéletlenségét az emberek előtt, mézes hazug beszédekkel, és tettetes tselekedetekkel bé-köthetik azoknak szemeket, mert senki közzülünk másnak szívében bé nem tekinthet. De az Isten a' szíveknek, és veséknek vizsgálója *Apost. Tsel. 1: 24.* a' ki azt nézi, a' mi szívben vagyon *1. Sám. 16: 7.* a' ki a' szívet meg-próbálja *Péld. 24: 12.* Még akkor is, mikor Nátanael, a' Fige-fa alatt meg-vonván magát buzgólkodott, és szíves, 's kegyes elmélkedések között vólt, nem látta-e őtet a' Jéfus? *Ján. Evang. 1.* Vallyon a' szívnek

nek leg-titkosabb tanátsit, és a' fététségnek leg-el-rej-
tettebb tselekedeteit-is nem fogja-e világosságra hozni 1.
Kor. 4: 5. Vallyon akármelly színes tselekedetünkkel ked-
vet találnánk-e az Urnak, ha azzal a' szívnek egyenes-
sége együtt nem jár? Az az Isten, a' ki Kainnak áldo-
zattyát, 1. *Mós.* 4: 5. Ananiásnak, Saffirának jótétemé-
nyét *Apost. Tsel.* 5: 1, 2. Ésaúnak firását *Sidók* 12: 17.
nem kedvellette, mivel hogy mind ezek nem tiszta szív-
ből származtanak: vallyon ma-is nem gyűlöli-e azokat,
a' kik világosságnak Angyalivá változtattyák magokat a-
zonban fététségnek fiai, vagy a' mint a' Poëta mondja:
Curios simulant et Bacchanalia vivunt. Az Istennek-is akar-
nak szolgálni, de a' Bálnak-is, kettős szívűek, és állhatat-
lanak minden ő útaikban *Jak.* 1: 8. *Sólt.* 12: 3. az Úr-
nak poharát-is iszszák, de az ördögnek poharát-is 1.
Kor. 10: 21. Jákob szavaival élnek, de az Ésaú szőrös ke-
zeit mutogatják? Vallyon az álnok embereket nem-gyü-
löli-e az Úr? *Sólt.* 5: 7. Vallyon nem utálatosok-e előt-
te az álnok szívű emberek: ellenben nem kedvesek-e ő
nálla az ő úttyokban tökéletesek? *Péllda.* 11: 20. Maga
az Isten, a' ki igaságnak Istene, és a' Krisztus, a' kinek
szájában álnokság nem találtatott, nem épen-erre a' szív-
nek minden álnokságátúl idegen tiszta egyenességére öfz-
tönözz-e minket? Nem áll-e ebben-is az Istennek ké-
pe, holott az Isten egyenességben teremté az embert? *Prédik.*
7: 29. Nem erről ditsértetnek-e meg még ma-is az Is-
tennek kedves emberei, hogy mi nekünk ösztöneink lé-
gyenek? Mint Énok 1. *Mós.* 5: 22, 23. Abrahám 1. *Mós.*
18: 17, 19. *Jób* 1: 8. Jósiás 2. *Kir.* 12: 2. Zakariás, és
Ersébet *Luk.* 1: 6: Nem tiszta kezeket 1. *Tim.* 2: 8. nem
tiszta szemeket *Máté* 6: 12. nem tiszta száját *Péld.* 8: 13
mindenek felett nem tiszta, és egész szívet kíván-e az

Isten mi töllünk *Máté 22.* hogy a' tiszta kút-főből kifolyó minden tselekedetek-is tiszták legyenek. Tartozunk a' szegényeknek alamisnával, a' tudatlanoknak jó tanátsal, a' Tsászárnak adóval, az Elöl-járóknak betsülettel, és engedelemmel, de az Istennek azzal tartozunk, hogy egész szívünket ő néki adjuk, hogy ő abban lakozhafson. *2. Kor. 6: 16. Éfés. 3: 17. Ján. Evang. 14: 24.* Oh bizony nem lehet Isten előtt tettő leg-kifsebb jó tselekedet-is véghez-vinni, ha ahoz a' szívnek belső egyenes indulattya nem járúl. Nem lehet annak örömmel, és bizodalommal meg-hálni, a' ki Ezekkiáfsal azt nem mondhattya: kérlek ő! Uram, emlékezzél-meg róla, hogy te előtted valósággal, és tökéletes szívvel jártam *2. Kir. 20: 3.* Nem lehet annak ez életben az Isten áldását, a' más életben az idvefséget reményleni, a' ki szájjal azt mondja: *Uram, Uram,* de szívének belső indulattyából nem tselekefzi a' mennyei Atyának akarattyát *Máté 7: 21.*

O! melly bődlog, bizony bődlog ember az, a' kinek sem szívében, sem szájában nintsen tsalárdság, mert tsak annak botsáttatik - meg az ő bűne *'Sólt. 32.* El-téve vágyon az igazaknak hasznokra, valami valóságos, paísa léfzen az Isten a' tökéletesen járóknak. Jó az Isten azoknak, a' kik tiszta szívűek *'Sólt. 73: 1.* ezek lakoznak az ő sátorában, és meg-nyúgofznak az ő szent hegyén *'Sólt. 15: 2.* Sőt maga az Isten lakozik ezekben *Ésa. 57: 15.* Meg-esik, meg-esik, hogy még a' tökéletes egyenes szívű Jóbot-is kárhoztattyák az ő társai: de ő! melly nagy vigafsztalás az egyenes szívű Izraelitának, hogy ugyan Jóbbal el-mondhattya ezt az én bizonyosságom az égben vágyon. Meg-esik, meg-esik, hogy az igaz szívű Izraelitát-is gyakran nyúghatatlankodtattya el-folyt élete bűneinek fzo-morú emlékezete: mert kitsoda, a' ki bűn nélkül-való
vólna

vólna: de melly igen meg-enyhíti az ő bűnei miatt meg-keseredett szívének fájdalmait, ha az ő lelki-esmérete ő néki a' felől bizonyoságot tészén, hogy ő ugyan bűnös, de töredelmes, és alázatos szívű bűnös, a' ki tellyes szívéből, tellyes lelkéből, és minden erejéből hartzolt - is a' maga bűnei ellen, igyekezett-is szeretni jó Istenét, valamennyire az emberi gyarlóság meg-engedte. Végezetre meg-hal az igaz Izraelita, mert hiszem büntetés vólna ő néki sokáig az el-fordult nép, és a' kép-mutatók között lakozván Lót módjára gyötreni a' maga lelkét: de akkor - is illy tanú bizonyoság-tétellel fogadják őtet az ő tiszta, és bódog tárfaságokban a' meg ditsőült, lelkek: *Imé az igaz Izraelita, a' kiben álnokság nintsen.*

Nemzettséges Gyászra, és mélységes Keserűsége hívattatott, minden Renden-lévő kegyes Halgatók, mindnyájan halandó emberek !

El-értém tzelómat, és oda jutottam immár, az hová Idvezítő Úrunknak Nátanael felől mondott szavainak magyarázattyával el-jutni kívántam. Tudni-illik, ha Diogenes gyertya világgal kereste fényes nappal a' jó féle embert, jelentvén, hogy nehéz vólna, a' világnak közönséges veszettségében arra találni, ha Lót utóllýára csak tíz igazakat, említ, még sem tudja azokat ki-sűtni, ha Dávid illy keservesen nyög *tarts-meg Uram, mert elfogyott a' szent.* 'Sólt. 12. Ha B. Salomon erre fakadott: *Az emberéknek nagyobb része, ki-ki hirdeti az ő jóvóltát: de a' ki mindenben igaz mondó vólna, ki találhat olyant? Példab. 20: 6.* tagadathatatlan dolog, hogy a' világnak majd minden idejében több vólt a' kép-mutató, mi-is sokkal számosabb az áll-ortzás, kettős szívű a' kegyefségnek csak színével kérkedő, de annak valóságát meg-tagadó ember.

ember. Mindazonáltal ha volt az Idvezítő e' földön jár-
tában olly Nátanael, a' kiről az Úr Jéfus ezt az elogi-
mot mondotta, a' mi volt eddig-való elmélkedésemnek
matériája: ha szintén én a' szíveket, és veséket nem vis-
gálhatom - is, mint az Úr Jéfus, de csak ugyan az előt-
tem esmérletes tselekedetekből ítéletet tehetvén a' sze-
rint, a' mint a' Krístus mondotta: *az ő Tselekedeteikről esmérítek-meg őket*, az igazságnak férelme, főt min-
den hizelkedés nélkül (mert az sem hozzám nem illik, sem a' meg-hóltnak semmit nem használ) bátorkodom
azzal ditsekedni, hogy ebben a' maskarás Világ-
ban találtam - meg egy ollyan igaz Nátanaelt, Néhai,
óh fájdalmas hír! Néhai Tekintetes, Nemzetes, és Vitéz-
ő Bárczai B. ÁRCZAY ANDRÁS Urat, a' ki felől,
előttem tudva lévő életéhez képest egy summában ezt a'
fzélesen ki-terjedő, egyébb aránt kevés szókból álló, dí-
tsőséges elogiutumot halála után - is el - mondhatom: *Imé e' vala az igaz Izraelita, a' kiben nem vala álnokság!* A' ki-
nek, hogy az Istennek ditsőségre, az Isten' Házának
javára, Uri mostan gyászban borult Házának, fok seculu-
muktól fogva virágzott Familiájának hasznára, 's díszére,
fok Méltóságos, és Tekintetes Uri Rendeknek segítségé-
gére, 's Felebarátinak épületire, egyenes, és igaz szívvel
folytatott áldott emlékezetű életét, avagy csak valamen-
nyire előtőkben terjeszszem, azt mondom, csak valamen-
nyire, mert az illy egyenes szívet, az illy igaz Izraelitát
vékonyab Apellefi pennával kellene festeni, ott kezdem,
az hol vette ezen ditséretes világi életét.

Bé-köszönt e' mi Néhai igaz Izraelitánk e' világnak
piatzára, e' mostan folyó seculomnak 30-dik esztendejé-
ben, vévén a' maga eredetit Néhai T. N. és V. Bárczai
BÁRCZAY János Úrtól, és Néhai Méltóságos Magyar Gye-
rő Mo-

rő Monostori KEMÉNY Ersébet Afzszonytúl, kiknek a-
 kár fok száz esztendőkre ki-terjedő nagy tekintetű, és
 méltóságú Familiájokat, akár még ma-is emlékezetes szín
 mutató nélkül-való kegyességeket meg-gondolom, mind
 a' kettőt úgy képzelem, mint Néhai bódogult Úrnak ar-
 ra-való hatható ösztönt, hogy egy igaz Izraelita legyen.
 Sok volna mind két Uri Szüléinek, a' fok hiteles, és Ki-
 rályi függő petsétekkel meg-erősített régi levelek sze-
 rint szakadatlanul fel-nyúló Familiáját elő-beszélleni, Kró-
 nikák kellenének ahoz. Az iránt, hogy Néhai Úra Attya
 után-való régi eredetű Nemzettségétől, avagy tsák né-
 melly dolgokat előttek meg-jegyezhesek, kegyes en-
 gedelmeteket, ezen igaz Izraelitának áldott emlékezetiért,
 alázatosan ki-kérem.

Ezer két századik esztendőben, és így ez előtt majd
 hat száz esztendővel, ezen Tekintetes Uri Familiának leg-
 első törsokei voltak amaz tsak nevekre nézve-is retten-
 tes *Ekron*, és *Mojta* pogány két test-vér atyafiak, kik
 magokat a' Keresztyénség előtt emlékezetessé tették az-
 zal, hogy ők pogányok lévén, az ő Királyokért, Másó-
 dik László Magyar, és Keresztyén Királyért életeket kotz-
 kára vetették. Midőn tudni-illik a' Királyra egy tsudálatos
 ellenség, egy idétlen dühös vad ember, a' vadászatban
 az erdőnek az ő *bertzén* a' Földből gyökereftől ki-tekert
 fiatallal, hogy meg-öllye, reá ütne, ezek a' két test-vér
 Atya-fiak a' Királynak, életét a' vad embernek gyilkos
 szándékától meg-mentették, melly nevezetes tselekede-
 teknek 's Királyokhoz-való hűségeknek jutalmául, a' Ki-
 rálytól, nem tsak azon tzémerrel, mellyen ma-is vad-
 embert feje felett két kezében lévő fiatallal láthatni, ha-
 nem Abaúj-Vármegyében lévő Bárcza nevezetű égész fa-
 lival-is meg-ajándékoztattanak, 's eképen még ma-is

ez a' Tekintetes Üri Familia viseli. Ó! viselnye ezután-is késő időkre, virágzó állapotban a' BÁRCZAY nevezetet.

Ekronnak fia volt Uldrik, ki-is Comitiss de Novo Castro titulusával illetetett, ha jól találtnám *Új-Vári Ispán-nak*, és nem Grófnak mondanám én Magyarúl, mivel abban az időben a' Magyarok között Grófok nem vóltanak, és a' kit ma Király Udvari Birájának *Judex Curiaë*-nak hívunk, hajdán az-is *Comes Curiaë*-nak neveztetett, Miólta Adrianus Tsászárs, nagy részt az Imperiumnak gyalog béjárta, azólta az Udvari palotás szolgák, *Comeseknek*, azaz: úti társaknak neveztettek. Úgy a' Fő-Ispányok-is, mint Királyok szolgai, ezen névvel kezdetek neveztetni, néhol ma-is azok Palatinusoknak hívatatnak. És így nem mondhatom-meg bizonyosan, ez a' *Comes Uldrik* Fő-Ispán vólt-e, vagy valamelly Király Kastéllja Birája? a' bizonyos, hogy a' Király szolgálatyában lévő igen Fő-ember vólt. *Uldriknak* fia vala *Illyés*, hasonlóképen nagy tekintetű Fő-ember, ki a' fellyebb említett Bárczához várat építtetett, a' mint ezt a' Jérusálemi András Magyar Királynak Jérusalem Városában 1223-dik esztendőben költ Királyi Diplomája bizonyította. *Illyésnek* vólt ugyan *Illyés* nevű fia, a' kitől származtanak *Miklós*, és *Henrik*, és ezeknek nagyra terjedett maradéki, kik között nevezetesek valának, *István*, *András*, és *Miklós*, kik az ő elejiktől réajok szállott jószágoknak privilegiumához 1484-dik esztendőben Mátyás Királytól *Jus gladii* nyertének, és, ragasztottanak.

Hogy az Ekron lineáját el, hagyjam, mivelhogy az elis fogyott, nem kevesebb érdemes tselekedetei vóltak a' *Mójtá* lineájának, mert ennek Háza, és Udvara nem külömbben hatalmas fiakkal virágzott, és a' ditsőségért az Ekron fiaival, mintegy tusakodott, mellyik haladná felül a' má-

a' másikat. Ugyan - is az ő fia *Edus* nevezetessé tette magát a' Jérusálemi expeditionnak alkalmatosságával *Tamással*, és *Györggyel* Jérusálemi András Király alatt, kivált *Györggyel*, ki minekutánna a' Török ellen ritka vitézséggel harczolt volna, épen Jérusálem alatt el-esvén, azt nyerte, hogy az eleinek Második László Királytól adatott tüzmere és privilegiumai Harmadik László Királytól, életben maradt maradékainak vigasztalásokra meg-erősíttetnének.

Mójtának, mint töröknek *Eduson* kívül volt más fia is *Móis*, ettől, valakik származtanak, kik igen fokban vólttanak, mind hasonlóképen jeles tselekedetekkel nemesítettek magokat. *Móisnak* *Mikó* nevű hatalmas fiától-való unokájának unokája *Bárczay László* Lajos Királynak 1400-ban Udvari Kapitánnya vala, az akkori időben pedig az Udvari Kapitányság hasonló méltóság vólt, mint ma a' *Feld-Marschalság*, mint meg-tettzik ex art. 5. Anni 1587. *Mojta Mikó* után-való, második unokájának második fiától *Bárczay Istvántól* származott *Bárczay Miklós*, a' kinek fiait, unokáit, jeles viselt dolgait, nem lehet illy rövid időre szorítván, elő számlálnom. Tsak egy *Ferentz* nevűt említek közzülök, kinek két fiai, *Bárczay Illyés*, és *László Felséges* *Sigmond* Királynak Bajazates Török Tsászárral ellen tábori úti-társai vólttanak. Veszítettek ugyan abban a' táborozásban *Nikápolynál* a' Magyarok, de a' szerentsétlenségeknek a' vélek lévő *Frantziáknak* szófogatatlansága, és fel-fuvalkodsága vólt az oka, mert olly kevély vala *Burgundiai János*, kit *Intrepidusnak*, félelem nélkül-valónak neveztenek, *Filepnek* a' fia, hogy azt merné mondani, ha az ég le-rohanna - is, még - is az ő katonái kopjaival meg-tartóztatná. Nem - is tsuda hát, hogy szégyent vallottanak, mert az Isten a' kevélyeknek mindenkor ellenek áll, Akár ebben a' szerentsétlen hartzban,

akár azután másutt, elég az, hogy olly kedves, és ditséretes hűséget, ferénységet mutattanak az említett Bárczay Urak, *Illyés*, és *László* az ő Királyokhoz, hogy a' Nikápolyi veszedelem után Mysia nevű Városban, melly ma nem találtathatik, de Nikápolytól nem messze feküdt, 1424-ben privilegiumiknak 'Sigmond Királytól, és már ekkor Tsászfártól-is újobban-való meg-erősítetését nyerték. Ezután-is adott ez nagy tekintetű Familia nem csak fő vitéz Tiszteket, Kapitányokat, vagy a' mint most hívják, Generálisokat, Magyar Hazánkna, hanem Papokat-is, és külső érdemes Tiszt-viseelőket. Ugyan-is az említett *Bárczay Lászlónak* nagyobbik fia *Bárczay Domokos* vólt Nyitrai Püspök 1430-ban, a' második fiának *Lászlónak* fia *András*, Onod Várának Kapitanyságát, *Comendánságnak* hívják ma, ditséretesen viselte, sőt azután a' *Karan-Sebessi*, és *Lugasi Várban*-is Fő-Tifztséget érdemlett, sőt midőn ama' Magyar Haza pusztító rettenetes *Sulimán Török Tsászár* édes Hazánkra rohana, a' 16-dik százban, ő-is *Lugas Vára* alatt a' Törökök, 's Jántsárok Fő-Vezérét *Ibrahim Agát* elevenen el-fogta, sok Jántsárokat-is a' földre le-vere, és midőn végezetre megholt-is, maga után *Bárczay Jánost* hagyván, ő benne az Hazának Itélő-Mestert hagyva, a' második Fiában pedig *Ferentzen* mostan említett *Jánosnak* Test-vérében először *Archi-Diaconust*, azután *Canonicust*, és végtére *Vice-Püspöket* az *Egri Megyében*. Vóltanak több Pap Urak-is a' *Bárczay Uri* Familiában ezek után, mint *Bárczay Péter Székes Fejér-Vári Canonicus*, *Bárczay János* a' test-vérje *Egri Canonicus*. Le-szállok ama' két nevezetes ágakra említett *Péter*, és *János Canonicus* Pap Uraknak, test-vér attyokfiának *Bárczay Lászlónak* Fiának, és annak Fiának *Ferentznek* édes gyermekeire *Istvánra*, és *Ferentzre*.

Bár-

Bárczay Istvánnak succelsorit mi illeti, az ő fia volt Bárczay László, ennek István, ennek György, ettől a Györgytől ismét Bárczay György, 'Sigmond István, három Uri atyafiak származtanak. Ezen Györgynek fiai voltak Néhai Bárczay 'Sigmond, és Bárczay Sándor Urak, kik közül az utolsóinak Néhai Bárczay Farkas Úr után - való maradéki még élnek a' többekre nézve pedig az egész fellyebb említett Bárczay Istvánnak ezen lineának közelebbvaló törsökének minden férjfiú ágon - való maradéki elfogyatkoztanak.

Bárczay Ferentznek, hogy már oda térjék, a' mostan említett István test - vérének Bodzasi Ilona Aszszonytól amaz híres Bodzasi Miklósnak, 's a' Rákotzi Magdolnának leányától származott volt Bárczay Ferentz, ennek Fia volt Bárczay János, a' kitől származtanak Néhai Bárczay János, és László két test - vér atyafiak. Ennek a' Lászlónak fiai voltak Pál, László, és Ferentz. Néhai Bárczay Pál, és László Uraknak Uri maradékai, ha magok jó idején meg - holtanak - is, Isten' jóvóltából élnek, úgy T. N. és V. Bárczay Ferentz Úr - is még az élők seregében vagyon. A' László' testvérétől Jánostól pedig öten vették a' férjfiú ágon eredeteket, Néhai említett Mélt. Magyar Gyerő - Monostori Kemény Ersébet Aszszony által, nevezetesen pedig Néhai T. N. és V. Bárczay BÁRCZAY ANDRÁS Úr jelenvaló szomorúságunknak matériája. Az ő Fő - rendű születése bizonyította hát azt, hogy ő származására nézve egy igaz Izraelita a' Magyar Izraelnek egy tös - gyökeres Nemzettségének valóságos tagja vala.

De minthogy nem elég a' mi régi Öseinkről reánk szállott Nemességnek privilegioma, ha azt a' nemes elme, és a' szin - mutató nélkül - való kegyesség még jobban meg nem nemesíti, a' nemzettség - béli nemesség magában idegen

tollak ama' szerint: *qui genus jactat suum, aliena laudat*, és a' mint a' Poeta mondja: *genus, et proavos & quæ non fecimus ipsi, vix ea nostra putem*: Néhai bődögült Tekintetes BÁRCZAY ANDRÁS Úr-is nem elégedett-meg feles, és régi Familiából lett származásával, hanem az Isteni kegyelem által annál nagyobb privilegiumra, a' lelki igaz Izraelitaságra igyekezett. Nevezetesen a' nemes Patoki Reformatum Collegiumban még kised korában vittetvén, mind a' kegyesség szerént-való, mind a' tiszteletes tudományokban-való elő-menetelre éjjeli nappali szorgalmatossággal törekedvén, azokban annyira-is haladot, hogy Tanítóinak, 's Professorinak, sőt valakik őtet esmérík vala, maga felől már abban az időben, nagy reménységet nyújtana. Minekutánna, mint a' méh, az iskolában a' tudományokkal meg-rakodott vólna, hogy az ő nálla le-tett nagy elmének talentumával Hazájának, 's Nemzettségének javára hasznosan kereskedhetne Nemes Királyi Pest Városában az Ország törvényeinek tanulására adá magát, mellyben mennyire ment, fok Méltóságos és Tekintetes Familiáknak ügyes bajos dolgait mitsoda hűséggel, szorgalmatossággal, es egyenességgel folytatta, azoknak párt-fogásában mitsoda igaz Izraelitát illető tsalárdságtúl idegen tiszta szívet mutatott, ha magának a' a' szabados uralkodású Isten ágyékátúl származott maradékokat nem adott-is, az Országnek külömbb-külömbbféle szegleteiből hozzá gyűlt, és nála tanúlt mennyi közönséges jóra termett hasznos Fiakat szűlt? annyira esméretes, hogy arról énnékem bővebben szólni tsak annyit tenne, mint a' ragyagó nap-fénynél gyertya-világot gyujtani.

Nem-is tsuda pedig, hogy illy emlékezetessé tette magát a' törvényeknek folytatásában, mert ritka elmebéli tehet.

tehetségekkel fel-volt ruhaztatva, úgy hogy nem tudom magamat meg-határozni, mit és az elmének mitsoda ajándékát tsudállyam inkább ő benne, azt a' könnyen-foghatóságot-e? a' melly még a' zúr-zavaros, és mélységes dolgokat-is el-képzelvén leg-tisztább ábrázatban állította maga eleiben azt az egyenes ítélet - télelt-e? melly az édeset tsak édesnek, a' keferűt tsak keferűnek tartotta, és a' miben egyszer meg-határozta magát, attól semmi módon el nem hanyatlott, azt az hűséges emlékeztető elmét-e? melly a' tölle akármikor hallott, tapasztaltatott, és olvastatott dolgokat, a' mikor szükséges vala, egyszeriben jelen-valókká tette, azt a' különös előre-való látóságot-e? Prudentiának szoktuk nevezni, melly fzerént akármelly szövevényes dolog terjesztetetett eleiben, mi következhetik belőlle, az abból származható veszedelemnek mint kellene, 's lehetne-is ellent állani tétovázás nélkül megtudta mondani, azt a' maga könnyen fel-találhatóságát-e? ingeniumnak nevezzük, melly fzerént akármiben-is az életnek erére, és a' dolognak közép ponttyára találván a' fzerént leg-jobb tanátsokat szokott adni. Ilyenek lévén az ő jeles elme-béli tehetségei, ahoz alkalmaztattak voltak az ő beszédei, 's írásai-is. Mind a' kettő felől igaz az, hogy a' világos, fontos, és magát kedveltető volt. Még a' köz-beszédben-is, még a' másokkal-való társalkodásban-is, tsudáltatta mindenkor a' maga elmeségét, a' dolgoknak természeti színekkel festő kellemetes szavait, úgy hogy e' részben második *Erasmusnak* mondhatnám őtet. Az ő Írásáról tsak azt jegyzem-meg, hogy az leginkább a' *Seneca* ehez hasonlítván másoknak meg-jegyzése fzerént-is olly tökéletes volt, hogy ha valaki tsak egy szót el-vett volna belőlle, már tsonka lett volna, ha pedig tsak egy szót tett volna hozzája, már oda nem illett volna.

Szok-

Szokták mondani: a' nagy elméknek nagy hibájok szoktanak lenni: én pedig a' mi már leg-nevezetesebbé téfzi az ő életének folyamatját, el-merem felőlle mondani: *Ő vala egy igaz Izraelita, kiben álnokság nem vala.* Igazán-való Izraelita volt, mert a' régi nagy kegyességu Atyáknak Izraelnek, és más Szenteknek hit szerént való és lelki Fia volt, követvén azoknak hiteket, kegyességeket, békecséges türeéseket, Istenben-való bizodalmakat s' a' t. Egyenes tiszta szívu volt *Istenére nézve*, a' kinek ditsőségéhez vonfzó tökéletes indúlattyát minden tselekedetei bizonyították, semmit se tselekedett Istene iránt tsak azért, hogy láttassék, nagy ellensége volt a' kép-mutatásnak, és az Isteni tiszteletben-való hidegségnek, mert az Istent, és az ő ditsőségét tellyes szívéből szerette, szívét az ő tiszteletéhez ragasztotta, az Istennek beszédét, mint drága kintsét, úgy tartotta, Istentől vett javait Isten' ditsőségére híven sáflarlotta. Tsak egy bizonyását említem Istene iránt-való egyenes buzgó szeretetének, midőn a' tudományoknak hevétől, mellyel egész életében forrott a' szíve, fel-buzdittatván, számos, és válogatott könyvekből álló szép Bibliothecát szerezne magának, még pedig külömbb-külömbb-féle tudományokra tartozó könyvekből állót, nem vetette ugyan meg a' több tudományokat is, mert az olly nagy elme tágos mezőt kíván vala magának, de leg-inkább a' Vallásra tartozó könyveknek olvasásában gyönyörködött, sőt egykor előttem különösen illyen vallást tett, hogy gyermekecségétől fogva soha semmiben úgy nem gyönyörködött, mint az Isten útaira a' Vallásra tartozó könyveknek olvasásában.

Igaz, és álnokság nélkül-való egyenes szívu Izraelita volt az *Anyaszentegyházra* néze-is, a' mellynek javát, s békecséget sok-képen munkálodta, siralmas változásait lelkéből

kéből kefergette, bolderabb állapottyát szívének belső indúlattyából örvendette, fok Templomoknak építését teljes tehetségével elől-mozdította, az Isten' Házában szolgálni kívánó Ifjaktól soha jótéteménnyét nem sajnállotta.

Álnokság nélkül - való Izraelita vólt, másokra nézve-is, valamint másoknak született: úgy fokszor másoknak maga dolgainak fogyatkozásával-is használni kívánt, nem szívta a' más javait, nem hizelkedett senkinek, másoknak erőtlenségeiket fedezgette, véttségeket békekeséses türeéssel el-szenvedte, a' szegényeket segítette.

Álnokság nélkül - való Izraelita vólt, magára nézve-is, igazán elmérte önnön magát, soha fent nem látott, semmivel nem kérkedet, alázatos vólt, magának a' törvényből - való igazságot nem tulajdonított, fött annak igazságot, és érdemét, a' ki lett minékünk Istentől igazság, igaz hit által magáévá tette, és hogy ő ez által kívánt egyedül Isten előtt meg-igazulni, azt mindenek előtt nyilván - valóvá tette. Így bizonyította - meg N. T. N. és V. BÁRCZAY ANDRÁS Úr egész életével, hogy ő igazán - való Izraelita vólt, a' kiben nem vala álnokság, egy egyenes szívű Nátanael vólt, Isten ajándéka, a' kinek kegyes élete-is az Isten előtt kedves ajándék vólt.

De meg-bizonyította 12. esztendőig tartó finlódésében - való maga - viseletével - is. Tudni - illik szokott úttya az Isteni bölts, és szabados Gond - viselésnek, hogy még a' maga kedves szerelmeseit - is fokszor nagy próbákra, és terhes késértetekre ki-téízi, hogy az ő szíveknek egyenességét világosságra hozza, és a' maga kegyelmét benne meg - ditsóíttse, mint ez amaz nagy hitű, de fok késérteteken által ment Abrahámnak, amaz igaz, de mindenétől egéítségével együtt meg-fosztatott Jóbnak, ama' pogányok nagy, de az ő oldalában lévő

hegyes ösztön miatt sokat szenvedett Apostolának Pár-
nak, emlékezetes példái mutatták. E' szerént N. T. BÁR-
CZAY ANDRÁS Úr-is, melly terhes, melly kínos, melly
erőszakos, és hosszúság fájdalmakat, 's öszve tsuportozott
nyavalyákat hordozott 12 esztendőknél el-folyása alatt
az ő testében? de azok között való tsendes maga vise-
leti, nagy békeféliges türe, Istenéhez nyújtott buzgó
fohászokai, nem azt mutatták-e, hogy halálig álnok-
ság nélkül való Izraelita volt, mivelhogy sem egészséges,
sem beteges állapotja Istenéhez-való tiszta hűségétől el
nem vonhatta, O! bizony ha igaz az, a' minthogy va-
lósággal igaz, *Non potest esse mala mors, quam bona vita*
præcessit, nem lehet a' felől-is kételkednünk, hogy az ő
54. esztendőkre terjedt kegyes életét bódog halállal,
sok szenvedéseit örök nyugalommal váltotta-fel, de
egyszersmind minékünk a' maga áldott emlékezete mellett,
gyász, és síralmat hagyott, midőn e' mostan folyó 1785-
dik esztendőben meg-esett Bódog Afzszony Havának 11-
dik napjának reggeli ött órájkor egyszeriben igen tsen-
desen el-aludott.

Méltó gyász, méltó szív-béli keserűséget hagyott.
különösen te néked, magad nevével-is fájdalmat jelentő
Tekéntetes, és Nemzetes idősb Fái FÁY KATA Afz-
szony, Néhál életében igaz Nátanaelednek 15. esztendő
alatt kedves élete párja, mostan pedig már sérelmes öz-
vegye, nékem, és az én Háznak örökös haladatossá-
got érdemlő kegyes Pátronánk. Mit mondjak a' te vi-
gasztalásodra, a' ki magam-is meg-febhedett szívet viselek.
Oda van a' te tsalárdság nélkül való igaz Izraelita Fér-
jed, a' te Uri Házadat csak tekintetével-is de tanátsával-
is, tselekedetével-is óltalmazó hűséges Férjed. Oda van
az én nagy kegyességű Pátronusom-is. Annak a' min-
denha.

denható Istennek kegyes atyai védelmében ajánlak, a' ki az özvegyeknek Bírāja, a' ki egyedül a' te keserves lelkednek febeit meg-gyógyíthattya. Tudod, mert magad példáján már ezelőtt - is próbáltad, melly nagy gondja van az Istennek az ő benne bízó özvegyekre. Az Úr tégedet meg-hallgasson, te nagy inségedben, a' Jákob' Isten meg-tartsd, 's te veszedelmedben. 'Solt. 20. Minekutánna a' szabados uralkodású Isten egynéhány szerelmesidőtől meg-fosztott, kiméllyen - meg több több szomorú változásoktúl, terjeszse Uri Házadra, atyai kegyelmes gondviselését, tartsa életben békecséges jó időkre Uri szerelmeseidet, kik meg-bóldogult Férjednek - is szerelmesei valának, úgymint T. N. és V. Bárczai BÁRCZAY PÁL Urat, és kedvesét T. N. Vajai VAY SÚSÁNNÁ Afzszonyt, 's mind ezek után-való kedvesidet, úgy T. Négyesi Szepesi László, 's a' meg-hólt Úrtól különösen szerettetett és neveltetett Szepesi 'Sigmund Úr-fiakat, újabbán gyászban öltözött T. N. és V. Négyesi Szepesey 'Sigmund Úrok Attyokkal együtt.

T. N. és V. Bárczai BÁRCZAY JÁNOS, és JÓSEF Urak, a' meg-hólt Úrnak még életben lévő idősb' Testvérei, nem kétlem, méltán-is, hogy titeket-is meg-febbedett igaz Izraelita test-vérteknek halála, Öten vóltatok Férjfiak test-vérek, már tsak ketten maradtatok. A' ti egész férjfiúi lineátok nem fokára el-enyészik. 'A' Jehóva vigyázzon hátra lévő hanyatlott életetekre, orvosolja gyakori erőtlenségteket. Tégedet ugyan T. Bárczay János Úr magános állapotodban, tégedet pedig T. Bárczay József Ur kegyes életed párjával T. N. Négyesi Szepesey Súsánna Afzszonnyal hordozzon a' maga jól-tévő karjain és végre takarítsd békecséggel benneteket a' ti eleitekhez.

Sött hogy titeket-is ide foglaljalak Néhai Urnak az Afzfzonyi ágon-való attyafiai T. N. Bárczay Mária Afzfzony T. N. és V. Pálóczi Horváth György Ur hitvese kedveseiddel együtt, T. N. Bárczay Juliánna Afzfzony T. N. és V. Lonyai Ferentz Ur élete párja, 's szerelmesei, nem külömben Néhai T. és N. Bárczay Ersébet Afzfzonynak, ' Férjének Néhai T. N. és V. Fái Fáy György Urnak Uri maradékai, tudni-illik T. N. és V. Fái Fáy Abrahám Ur hitteseddel T. N. Szemerei Szemere Ersébet Afzfzonnyal, 's kedves Gyermekeiddel Mélt. és Tekintetes Fáy Ersébet Afzfzony, Mélt. és Tek. Consiliarius Nagy Rét Darvas Ferentz Urral, 's kedveseiddel együtt, nem külömbben T. N. Fáy Anna Afzfzony Férjeddél T. N. és V. Farnosi Kandó Gábor Urral, 's Uri Témetéiddel, hasonlóképen Méltóságos Barónissa Fáy Súsanna Afzfzony, 's Férje Méltóságos L. B. Ifjabb Radai RÁDAY GEDEON Ur T. N. Honth Vármegyének Administratora, nagy kegyességű Méltóságos Pátronus Uram, Méltóságos nagy reménységű Uri Szerelmeseitekkel együtt, a' Jehóva gondviselésének kegyes szemei forogjanak szüntelen rajtatok, és a' ti Uri Házaitokon légyetek öfzveséggel áldottak mennyen és a' földön.

Néhai böldegült kegyes jól-tévő Uramnak az egész Tekintetes Bárczay lineán lévő minden Uri Attyafiai, T. N. és V. Bárczai BÁRCZAY Ferentz Ur, Házas Társoddal T. N. Deseöfi Kata Afzfzonnyal, 's Szerelmeseitekkel együtt, T. N. BÁRCZAY BORBÁLA Afzfzony Néhai T. N. és Viti Szigeti Szerentsy Ferentz Urnak el-maradott özvegye Méltóságos, és Tekintetes Uri Házaddal 's maradékkiddal együtt, Néhai T. N. és V. Bárczai BÁRCZAY LÁSZLÓ Urnak el-maradott özvegyének T. N. LONYAY Klára Afzfzonynak Uri maradéki, azok között T. N. V. BÁRCZAY

CZAY Miklós Ur életed' párjával **T. N. Szénási Susánna** Afzfzonnyal együtt, **Néhai T. N.** aldott emlékezetű, 's nagy kegyességű **BÁRCZAY KATA** Afzfzonynak, **Néhai T. N. V. Kohányi Kátsándy László** Urnak nem régen az örökkévalóságra példásan el-költözött özvegyének egész **Uri Házai**, 's Szerelmesei, sőt valakik a' **Bárczay Uri** Familiához tartoztok akármelly ágon, szállítsa az áldásoknak Istene menybűl szükséges áldásit ti reátok terjeszse, szélesíttse, és virágoztassa a' ti **Uri Nemzettségteket**, és tégyen emlékezetesekké mindenkor a' **Magyar Izraelben**.

Néhai igaz **Izraelitáknak Méltóságos Néhai Afzfzony Annya** után közelebbről - való **Vérei**, **Méltóságos L. B. Magyar Gyerő-Monostori KEMÉNY Simon** Ur, **Méltóságos Hitveseddel Gróf Czegei VASS KATA** Afzfzonnyal, **Néhai Méltóságos Magyar Gyerő Monostori KEMÉNY KATA** Afzfzony **Méltóságos** maradékai, és **Néhai Méltóságos Magyar Gyerő Monostori KEMÉNY Kristina** **Méltóságos Háza** népe: ne távozzon - el soha az Urnak irgalmasága ti tölletek, sőt az ő kegyelme kísérjen szintén a' bódog örökkévalóságig.

T. N. és V. idősb FÁJ FÁY ANDRÁS Ur, meg-bódogult Urnak kegyes, de sérelmes özvegyének egyetlen egy test-vére nékem kegyes jól-tévő Uram! nem akarom a' te sebeidet piszkálni, melyeket az egymást erőszomorú változások ejtettek a' te szíveden, csak közelleb' a' fellyebb-való esztendőkbén. Most ujjóban azt szalasztod - el, a' ki **Nemzettségteknek**, s' **Uri Familiátoknak** sokszor sok ügyes bajos dolgaiban hasznos tanáts adója, és védelme vala, néked pedig különösen, **Tekintetes Uram**, el - mondhatom, álnokság nélkül - való **Nátanaeled** vala. Így von - el apródonként az Isten mindentől e' világban. **Sérelmes özvegyét** egyetlen egy **Test-véredet**

Néhai T. Uram igaz atyafiságodban ajánlya, én pedig ő véle együtt hanyatlott, és unalmas életedet mind két ágon lévő Uri Szerelmeseidet, azoknak, 's néked - is kedveseidet az Istennek hűséges gond-viselésében ajánlom.

FngedjeteK - meg ezek után, a' kik akármelly ágon hozzá vérséggel köteleztettek, ha rendről rendre elől nem számlálhatlak, elég legyen tsak némelly Uri Familiákat említenem, kik közzé tartoznak a' Kemény, Bánffi, Teleki, (abban különösen Mélt. Gróf Széki Teleky József Ur 's egész Méltóságos Grófi Háza) Vass, Komáromi, Lantzy, Fáy, Szemere, Vaji, Keltz, Sós, Szent - Péteri, Puky, Szathmári - Király, Szepesy, Putnoki, Pataji, Máriássy, Méltóságos, és Tekintetes Familiák, adjon az Isten mindnyájatoknak a' földnek 'zirja, és az égnek harmatja felett mennyei jókat, és végtére egyenként, tegye fejtekben a' dítőtségnek koronáját.

Nem felejtí - el a' ti kegyességteket - is mind a' két Törvényes Fő - Tábláknak Méltóságos, és Tekintetes Birái, kik előtt sok szövevényes pereket folytat vala, nem felejtí - el több T. N. Vármegyének Tábla Birái véle közlött szívességteket, főt nem felejtí - el ti néktek - is, kik véle azon egy hivatalt viseltetek, hozzá mutatott barátságokat, Nátanaeli szívvel ohajttya, hogy adjon az Isten mindnyájatoknak tovább - is értelmet, böltsétséget, egyenes ítélet - tételt az igaz ügynek védelmezésére, a' tsalárd-ságnak fel - fedezésére, az Haza köz - javának elő - mozdítására, hogy jövendőben amaz igaz Biró előtt meg - állhassatok nevezetesen T. N. V. Bernát - Falusi BERNÁT József, VECHELIUS János, Ludányi BAJI Ferentz, Bízaki PUKY István Úrak, a' meg - holt Ur előtt igen kedvesek, szívességteket halállyal, élteteket, Uri Házatok az Istennek ajánlya.

Jó szomszédjai mindnyájan, különösen T. N. V. Szilasi SZILASSY László Ur! nekem örökös haladatóságot érdemlő Patronus Uram, meg bizonyítottad mindenkor Néhai bődögült Urhoz - való egyenes szívefségedet, melyet-is ugyan én eleitől fogva a' te characterednek esmértem lenni, és imé az ő mostani utolsó tisztesség-tételétől sem fájnalódó fáradságodat, tartson-meg a' jó ISTEN késő időkre a' köz-jóra, jövődében adja-meg néked a' menyői kegyelem-béli jutalmat.

A' meg-holt Urnak igaz baráttya érdemlett tisztelttel említendő Doktor CSEH-SZOMBATI József Ur, mind azt véghez vitted Néhai Patronusom körül, valamit egy próbált, egy jó lelki esméretű Orvosnak kötelessége hozott magával, bízott az ő lelke mindenkor te hozzád. Közföni fáradságodat, 's azt kívánnya, adjon az Isten te néked egészséget, hogy másoknak fokoknak egészségeket munkálódhassad, adjon későre terjedő életet, hogy mások élete terjedésének eszköze lehess.

Belső, külső tselédjei, jobbágysai, jobbágynéji a' mindenhatónak őltalma legyen a' ti életeteknek árnyéka, fok fáradsággal folyo napjaitok után legyen végezetrelketeknek a' mennyben nyugodálma.

Gombai Reformata Ekklesia, 15 esztendőök alatt én pásztorságomnak, még-most-is, halálomig-is szívémen lévő nyája, úgy Csabai, Göncz-Ruzskai, Kis-Hartyányi Reformata Ekklesiák, a' ti leg-főbb jól-tévőtöktől most váltok-meg, legyen az Isten őltalmatok, és paisotok mind örökké.

Végezetre egész Uri, és minden rendből álló népes Keresztyén Gyülekezet, mivel az érdemlet tisztességet N. T. N. és V. Bárczay BÁRCZAY ANDRÁS Úrnak megtettétek, az Úr Isten tiszteltessen-meg benneteket - is
mások

mások által mind életetekben, mind halálotokban. Én pedig, valamint néhai nagy kegyességű Patronus Uram, sürű könyvezésekkel botsátott-el engemet magától, midőn ez előtt mintegy más-fél efsztendőkkal, az Isteni gondviselésnek tettzéséből, és igazgatásából, ebből a' Gyülekezetből, más népesebb Gyülekezetnek legeltetésére, és igazgatására el-távoztam : úgy keseredett szívvel, és könyvező szemekkel gyászolván az ő tőllünk-való örökös el-távozását, még egyszer az ő érdemlett dítséretire el-mondom : *Imé ő vala az igaz Izraelita, a' kiben*
álnokság nem völt. Amen.

